

ELŐFIZETÉS.

KELTSEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre .. 7 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre .. 8 korona.
Egy óra 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csahádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, január 4.

Focsaninál elfoglalt
olah községek.

— Rohammal elfoglalt orosz állások. —

Berlin, január 3. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér:

A német trónörökös arcvonala:

A látási viszonyok javultával a Maas területén délután élénk tüzer-ségi tevékenység fejlődött ki. A Bois de Prétreben a 93. számú Landwehr gyalogezred járőrei egészen a harmadik francia árokba nyomultak előre és a védőművek elpusztítása után tizenkét fogollyal tértek vissza.

Keleti haretér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Drisviati tótól délre orosz portyázó különítményeket elűztünk. Zlocovtól keletre, Manojlovnál a testőr huszárdandár lovas csapatai osztrák-magyar gyalogsággal egyetemben 3 tisztet és 127 főnyi légénységet szállítottak be foglyokul az orosz vonalakból.

József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala:

Az ellenség erős támadásai a Monte Falcutanu ellen nagy veszteségei mellett meghiusultak. Susita és Putna völgy közt több magaslatot rohammal elfoglaltunk. Az oroszok és románok támadásait visszavertük és Barsescit és Pateecit harc után megszállottuk.

Mackensen vezértábornagy hadsereportja:

Mozdulataink továbbra is tervszerűen folynak. Zabala völgy és síkság közti hegyekben német és osztrák-magyar csapatok az ellenséget északkeletre szorították vissza.

Focsanitól nyugatra és délre a IX. hadsereg csapatai immár az oroszoknak megerősített állásai előtt állnak. Pintecescit és Mireata Milkoful mellett rohammal elfoglaltuk és 400 foglyot szállítottunk be.

Dobrudzsában az oroszokat heves védekezésük ellenére Vagaréniból Jyilába és Macinba tovább szorítottuk vissza.

Macedóniai hadszíntér:

A helyzet változatlan. — Ludentorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

E nyáron béke lesz . . .

Hiába akarják elaltatni! . . . Fel-támadott és nincs többé olyan földi erő, amely megláncolja, vagy elküldje a mezőkről, melyek újra virulni, a szivekről, amelyek ujraszeretni akarnak. Nincs a fekete cárnak annyi muzsikja, sem az angol önzésnek annyi áldozatra szánt szegény francia harcosa, amennyi meg tudná akadályozni, hogy minden perccel közelebb ne érjen hozzánk az áldott, óhajtott drága béke.

Fehér palástját még megpróbálják sárral bemocskolni; erényét, jó-ságát csaholó ebek harmincadjára dobják szabad prédául, de se a palást mocskoló államférfiaknak, se az entente ugató sajtójának nem fog sikerülni többé elriasztani azt, aki arra hivatott, hogy uralkodjék a földi téreken.

— Csak vissza, vissza nincs még kikelet! — kiáltja a hatalmát féltő megtépázott Albion.

— Ragyos még az élet, megdermedett, korán jöttél még, nincs szükség reád! — riad tehetetlen dühében az éjszaki kolosszus.

Mint egy vakító reflektor fénye hasít át a tengeren tuli békevágay a háborus országok felett, ahol a mi reménységünk fényével ölelkezik. E fény mellett tisztán látunk mindent, ami történik. Utolsó küzdelemre szedik még össze erőiket ellenségeink, egy utolsó csapást akarnak még ránk mérni, nagyobb minden eddiginél s ha ez sikerült: ők akarnak békét csinálni a háborgó földön.

Mert akarnak, ők is, mindenki, csak az eszközeik különbözök. De most is csalódní fognak számításaikban. „Itt a próba, az utolsó nagy próba!” — éneklí Petófi, de most nem talál minket készületlenül. „En garde”-ban állunk kinyújtott karral, s e karban villámló éles, párirozásra kész acél van. Minden csapásra visszavágunk, s amint eddig minden csapásunk jól talált, ugy ezentul is találni fég. S engedni nem fogunk. S abban a pillanatban, amint nem engedünk, már győztünk. Nincs szükségünk még új győzelemre sem, ha állásainkat tartani tudjuk s az új roham ádáz lökése meg nem ingat bennünket: a győzelem, miénk.

— E nyáron béke lesz! mondják a semleges sajtó orgánumok, s mi hiszünk nekik, mert az ő láthatáruk szélesebb, mint a miénk, de hiszünk azért is, mert megingathatatlan a mi hitünk az igazság győzelmében. (:)

Előrehaladásunk

Dobrudzsában.

Budapest, január 3. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti haretér:

Dobrudzsában újabb előrehaladást tettünk. Focsanitól délre és nyugatra Falkenhayn tábornok osztrák-magyar és német haderői az erősen elsáncolt Mirkov szakaszig jutottak. Odább északnyugatra Mierából visszavetettük az ellenséget.

József főherceg vezérezredes hadseregvonalának déli szárnyán Negrilessin tul nyomultunk előre. Harjától délkeletre és a Monte Falincanun, Sultától nyugatra az ellenség erős támadásait súlyos vesztesége mellett visszavertük. Mestecanesti szakaszban biztosító csapataink szurony és kézi-gránát harcban meghiusították az orosz előretöréseket. Hanajovnál, Zlocovtól keletre harcosainkból és német harcosokból összeállított rohamcsapat szerencsés portyázásban 3 tisztet és 127 főnyi légénységet szállított be.

Olasz és délkeleti hadszíntér:

Említésre méltó esemény nem volt. Böler altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Andrássy Gyula gróf
a királynál.

(Készülnek a pártok a nagy harcra. — Krobotin nem megy. — Auf-fenberg újra aktív.)

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Bécsből jelentik: Andrássy Gyula gróft a király délelőtt tíz órakor fogadta kihallgatáson. A kihallgatás után a hírlapíróknak Andrássy a következőket mondotta:

— Arról, hogy a kihallgatáson miről volt szó, természetesen nem nyilatkozhatom. Az audiencia nem a szokásos öt perces volt, hanem hosszabb ideig tartott. Mindanekelett megköszöntem a királynak a kitüntetésemet és hogy ezután miről volt szó, azt nem mondhatom el.

Andrássy Gyula gróf fekete díszmagyarban jelent meg a király előtt, nyakában az aranygyapjas rend láncával. Mindjárt az audiencia után Andrássy meglátogatta Czernin Ottokár gróf külügyminisztert, hogy vizsgálja a külügyminiszter budapesti látogatását. Aztán visszatérve Bristolbeli lakására, ahol Windischgrätz Lajos herceget fogadta és hosszasan tárgyalt vele. Andrássy Gyula gróf két napig marad még Bécsben.

Budapestről telefonálta tudósítónk:

"A kivételes hatalom igénybevételéről szóló stódiák kormányjelentés tárgyalásánál várható nagy parlamenti haszra egyaránt készülődik a munkapárt és az ellenzék is. A munkapárt tagjai közül a minisztereken kívül fel fog szólni Kázmér-Héderváry Károly gróf, Darvai Pál, Antal Géza, Madarassy-Beck Gyula báró, Illés József, Hegedűs Kálmán és Német Károly. Az ellenzék részéről különösen nagy érdeklődéssel várják Andrássy Gyula gróf, Vázsonyi Vilmos és Polónyi Géza támadását, akik az összes sürgős és szerintük orvoslást igénylő belpolitikai és szociális kérdéseket felszámra fogják vetni. Heves támadásra készülnek a kormány ellen Serényi Béla gróf és Návay Lajos pártönkivüliek is, akik a közéletmezési kérdést, a központok működését és, a bankok üzleteit fogják beszéd tárgyává tenni.

Budapestről jelentik: A Budapesti Tudósító megcáfolja azt a hírt, amely *Krobotin* közös hadügyminiszter lemondásáról került forgalomba. Illetékes helyről jelentik, hogy Auffenberg Mór gyalogsági tábornokot újra alkalmazták aktív szolgálatban. Auffenbergnek és Bardolf Károly dr.-nak, Ferenc Ferdinánd főherceg katonai irodája volt főnökének fontos katonai szerepet szántak a jövőre.

Koronázási ünnepélyek az aradi középiskolákban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi középiskolák a kultuszminiszter rendelete alapján ma, január 3-án tartották meg koronázási ünnepélyüket, melyen az ifjúság mindenütt teljes számmal vett részt. Az intézetek vezetői szép, magas szárnyalású beszédekben méltatták azt a történelmi fordulatot, amelyet IV. Károly király és Zita királyné trónralépése a magyar nemzetre jelent és megmagyarázták a koronázás közjogi jelentőségét. Az impozáns ünnepélyekről a következőkben számolunk be:

Az aradi királyi főgimnázium ma reggel 8 órakor tartotta meg koronázási ünnepélyét a Lyceum dísztermében. Burián János főigazgató mondott bevezető beszédet, utána a növendékek elénekelték a Hymnuszt. Ennek elhangzása után Kara Győző intézeti tanár tartott szép beszédet. Ezután az énekkar a zenekar kísérete mellett elénekelt a Szózatot. Utána az egyik tanuló, Vörösmarty egy költeményét szavalta el. Az ünnepélyt a zenekar *Meyerbeer* „Koronázási induló” című szerzeményének eljátszásával fejezte be.

Az állami főreáliskolában a kultuszminiszteri rendelet értelmében ma tartották meg a koronázási ünnepélyt. A kulturpalota szuterén helyiségében gyűlt össze a főreáliskola tanári kara és tanuló ifjúsága, hogy negyedik Károly király trónralépésének dátumát megünnepelje. A trónralépés napja ugyanis még beleesett az ifjúság karácsonyi szünidejébe, így a tanítási időszak első napjára helyezte a miniszter az ünnepség idejét. Az ünnepség a Hymnus eléneklésével kezdődött, mely után Jancsó János Ferenc főigazgató mondott magas szárnyalású tartalmas megnyitó beszédet és ismertette IV. Károly király proklamációját. Az ünnepi beszédet Zombory Andor tanár tartotta, majd Bara János tanár magyarázta meg az ifjúságnak a hitlevél eredetét és történetét s ifjú királyunk hitlevelének egyes pontjait. Tűdős István V. oszt. reáliskolai tanuló Zombory Andornak az Aradi Közlönyben megjelent „A vártnak földje beszél” című

költeményét szavalta el lendületesen, mire a Szózat eléneklésével az egyszerűségében is felémelően szép ünnepély véget ért.

Az Aradvárosi Felső Kereskedelmi Iskola ma, január 3-án reggel 8 órakor ünnepelte meg IV. Károly őfelsége megkoronázását. A nagy számban összegyűlt növendékek az ünnepély kezdete előtt elénekelték a Hymnuszt. Ezután Somogyi Gyula dr. igazgató tartott szép, meleghangú beszédet a történelmi nevezetességű eseményről. A beszéd elhangzása után Opre Zsenike a Női Felsőkereskedelmi Iskola tanulója szavalta el egy gyönyörű alkalmi költeményt. A szép ünnepély a Szózat felemelő akkordjaival ért véget.

Nem kell a béke?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ellenségeink hosszú, kapkodó vajadás után azt üzenik, hogy nekik nem kell a béke. Mi erre a válasza is el voltunk készülve, mert jól tudjuk, hogy a mesebeli szöllőnek a savanyúságához képest semmi annak a békének a fanyarsága, amelyet mi nem kérünk, hanem felajánlunk.

Az üzenetet tudomásul vesszük s inhol tovább adjuk széles e hazának. Még jó, hogy idejében érkezett s jövőt írtatás éreztetheti a hadikölesönre. Mert, hogy ettől a választól a jegyzési kedv új lendületbe jön, abban semmi kétség. Nem kell a béke? Jó, verekszünk tehát tovább! Katonáink azzal a gyorsvonati tempóval, amelynek nyomában Románia megszállásig és porig alázva sanyli hitvány árulását s amelynek dühögésétől már remegnek a messzi Bessarabiába is. Mi pedig itt-hon, a front mögött azzal, hogy ezen a visszautasításon érzett megbotránkozásunkat is hadikölesönre váltjuk.

Épen még csak ez az üzenet kellett nekünk ahhoz a sok lökéshez, amelyek utóbb egymásután és erőteljesen arra sarkaltak minket, hogy a hadikölesön sikerében győzelmi elszántságunkról minél riasztóbb példát adjunk ellenségeinknek. Mélyszéges nemzeti gyászunk, a trónváltás által fölrajzott reménykedésünk és bizakodásunk, a koronázásban meglevevődött történelmi hagyományok egyenként és összevéve sokszorosára fokozták hazafias kötelességérzetünket s a hadikölesön ügyének fölkarolásában olyan nemes versengésre ösztönöztek, aminőt még egyik állami kibocsátásunk sem látott. Nem kell a béke? Hátha nem kell, akkor majd rájuk erőszakoljuk fegyvereink hatalmával és a társadalom önfeláldozó készségével, amely most már inkább utolsó filléreitől is szívesen megváltik, csak hogy háborus készütségünk teljessége által minél keserűbb leckéztetéssel feleljen ellenségeink elkényszeredett üzenetére.

Senkise riadjon vissza: meglesz a béke. Annál hamarabb és annál tartósabban meglesz, minél ellenállhatatlanabbá erősítjük hadseregünk hatalmát a hadikölesön sikerével, a melynek ellenségeink már nemcsak gyöngeségükkel, de elvakultságukkal is segítségére siettek.

Aradon ma a következő jegyzések történtek:

Az Aradi Első Takarékpénztárnál: Bartos Ferenc 25,000, Herczegh László további 20,000, ifj. Csányi Lénárt 16,000, Veres Sándor 12,000, Temesváry Béla 12,500. Cs. Szabó Imre 10,000, Jancsik Márta 8000, Fried Zsigmond dr. 7500, Klein Ignác 6400, Kerner László 5000, Schwimmer Hermann 4000, Lam-

bert Johann 2500, Németh Margit 2000, Flipp László 1500, Rupert Julianna 1000. A mai jegyzés 137,000 korona. Az összes eddigi jegyzések 7,314,900 korona.

Wilson kedvező választ kap az ententétől.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A római *Messenger* arról értesül, hogy az entente államoknak Wilson jegyzékére adandó válaszuk ellentétben a központi hatalmaknak adott válasszal, rendkívül előzekény és udvarias hangú és a béke ügyére kedvező lesz.

A Reuter ügynökség jelentése szerint az entente államok nem fognak nyomban válaszolni Wilson jegyzékére, mert kívánatosnak látják, hogy a központi hatalmaknak adott válasz és Wilson jegyzékére adandó válasz között megfelelő időköz legyen. A válasz tervezete már elkészült és most beszélik meg a kormányok egymás között. Néhány nap múlva el fogják küldeni. Rámutatnak arra, hogy Spanyolország és Hollandia nem csatlakoztak Wilson jegyzékéhez és megjegyzik, hogy az a kísérlet, amely arra irányult, hogy Délamerika közvetítését is megnyerjék, eredménytelen volt. A délamerikai államok nem tesznek semmiféle lépést és a különböző fővárosokban a délamerikai diplomaták szóbeli közlést tettek arról, hogy kormányaik nem csatlakoznak Wilson akciójához.

Párisi félhivatalos jelentések szerint az entente Wilson jegyzékére adandó válaszában minden részletességgel ki fog térni Belgium kérdésére és a belga kormánynak különleges kívánságait juttatja kifejezésre azzal a kéréssel, hogy Belgiumot Amerika és a washingtoni kormány védelmébe ajánlja.

Egy semleges diplomata kijelentette, hogy Spanyolország két okból nem csatlakozott Wilson békejegyzékéhez. Az egyik ok az a régi rivalitás, mely Spanyolország és Amerika között fenáll, a másik pedig az, hogy a spanyol király maga is részt akar venni a békeakcióban és bántotta, hogy Wilson lépése — melyről előzetesen nem értesítették — ebben megelőzte. Az entente diplomatái is nagy nyomást gyakoroltak a spanyol kormányra, hogy ne csatlakozzék Wilson akciójához. Ennek tulajdonítható az is, hogy Hollandia sem csatlakozott a békeakcióhoz.

Berlinből jelentik: A Vorwärts szerint a német birodalmi gyűlés január 20-ikán ismét összeül és az első ülés egyikén Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár nyilatkozni fog az általános helyzetről és az entente válaszjegyzéke által teremtett új helyzetről is.

Az Associated Press szerint Wilson nyílt levélben fog válaszolni az újévi üdvözlőkre és e nyílt levélben megvitatta az Egyesült Államok külpolitikáját, békeakcióját és a háború kérdését.

Newyorkból jelentik: Chikágóban, Benverben és San-Franciskóban nagy béketüntetések voltak. Altitólag újabb béketüntetések is terveznek.

Kihallgatások a királynál. Bécsből jelentik: Andrássy Gyula gróf kihallgatása után Batthyány-Strattman Lajos herceg, Jósika Samu báró, Dessewffy Aurél gróf, majd Rosner Ervin báró, a király személye körüli miniszter jelentek meg őfelségénél audiencián. — A király ma délután fél négy órakor külön kihallgatáson fogadta Czernin Ottokár gróf külügyminisztert, délután öt órakor Ciam-Martino osztrák miniszterelnököt.

Brusszilov új taktikája erdélyi frontunk ellen.

(Két orosz hadsereg vérzett el.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A főhadiszállásról jelentik:

Több napi pihenés után az orosz tehermentesítő offenzíva az Erdős-Kárpátokban Kövess tábornok és Arz altábornagy frontja ellen megerősödve megindult. Az orosz hadseregpáncsokság egyik titkos hadseregpáncsából kitűnik, hogy az új támadási taktikát miképpen akarták a keresztülvitelhez előkészíteni. A hadseregpáncs elrendeli, hogy a nehéz- és mozsárágyúk lövedékeivel takarékoskodni kell és az ellenség drótsővényeit a könnyű tüzérséggel kell elpusztítani.

A páncs szerint a robbanó gránátok négy méter szélességben éket vágnak a drótsővény hálózatban s két versztyire nem kevesebb, mint háromszázötven lövedéket adnak le. Majd könnyű és nehéz ágyúkkal egyenként tüzelnek a mi lövészárkainkra, hogy aztán egyszerre az összes gépfegyverekkel együtt, ami árkat a leggyorsabb pergőtűz alá vegyék. Mihelyt az orosz gyalogság rohamra indul, a tüzérség a tüzet tartalékállásainkra irányítja. Az ellenség könnyű ágyú addig okádja a gyors tüzet a megrohant árokra, amíg azt az orosz rohamcsoporthoz eléri. Ettől a pillanattól fogva a megrohant árkot egy tüzfal veszi körül, hogy az orosz gyalogság abban megerősítse magát és a sikert, amennyire csak lehet, kihasználja. A rohammal megtámadott árokrésznek legkevesebb tizenöt versztynek kell lenni, kivételesen szabad tíz versztyi szélességben támadni, hogy a támadókat — rendszeren két hadtestet és egy brigádot — oldaltűz alá ne lehessen venni. A támadó oszlopok legalább négy hullámban következnek egymásután. Ezek mögött mindig erős tartalékok állanak készenlétben. A támadóoszlopok egy-

mástól százötven-kétszáz lépésnyire vannak. Az elsők drótvágó ollókkal és kézi gránátokkal vannak felszerelve, a második és harmadik oszlopok már gépfegyvereket is visznek magukkal, amelyeket mint szárnyvédőket állítanak fel a lövészárkokban.

Mialatt az északi hadseregfronton Ruszkij és Évert generálisok az első, második, negyedik, ötödik, tizedik és tizekettedik orosz hadsereggel, Ratko Dimitriew, Rodiszniwitsch, Litvinyow Gurkó, Rogazo és Szmyrnow generálisok meglegszenek a német ellenséggel való laza érintkezéssel, addig Brusszilov nagy nyári offenzívájának szomorú eredményei ellenére, azt a merészséget követte el, hogy téli offenzívába rohant, a mi kárpáti frontunk ellen. Brusszilov vezérkari főnöke, Klenbowski generális, aki mellett Maljavin ezredes vezeti az operációkat. Kövess és Arz hadseregeinek hiába rohantak neki a Kaledin és Leschitzky vezetése alatt álló nyolcadik és kilencedik orosz hadseregek. Az oláh csapatkötélekek, amelyeket kezdetben orosz seregekkel cseréltek ki, valamint az egész negyedik oláh hadsereg Prezan tábornok vezetése alatt, Falkenhayn kelepejébe kerültek, amelyből hiába igyekeztek kiszabadulni. Ennek a következménye az lett, hogy az oláh hadsereg az orosz óriásnak megmentő karjai felé menekült, amely azonban még arra sem mutatkozott elég erősnek, hogy a mi kárpáti frontunkon egy lyukat üssön. A tíz aktív és tizenhárom tartalék divíziókat, amelyeket Oláhország harcba küldött, alig több, mint a fele ép és intakt a mai nap. Az oláh hadüzenet pillanatában az Iljeszku, Cultu és Brociner generálisok által felállítandó és megszervezendő negyven új ezredből, valamint a nehéz- és hegyi tüzérség re-

formjából alig volt valami megalkotva, de befejezve semmi se. Munició is szerfölött kevés volt. A trén és az egészségügyi csapatok nagyon kezdetleges állapotban voltak, a telefonhoz szükséges anyagok hiánya pedig egyenesen megdöbbentő, úgy, hogy Bukarest eleste előtt az oláh hadvezetőség elvesztette az összeköttetést a saját hadseregével. A háborús uniformis is hiányzott. Egész oláh ezredek harcolnak béke egyenruhában. Mindent összevéve tehát az oláh hadsereg egyáltalában nem volt az orosz hadsereg értékes megnövekedésének nevezhető. Azok a helyi sikerek, amelyeket az Erdély ellen vezetett offenzíva idején az oroszok az Erdős-Kárpátok és a gyergyói hegyekben megindítottak, Kaledin és Lesitzky generálisoknak eddig betvezer emberébe kerültek, anélkül, hogy a mi kárpáti frontunkat komolyan egy pillanatig is fenyegették volna. Ép így Mackensen balszárnya sem volt egy pillanatig sem veszélyben s ha most e balszárnyal az orosz frontot fenyegetve megközelíti, ez azt jelenti, hogy az Arz és Kövess hadseregek frontjának ellenálló képessége a legerősebb teljesítményekre képes.

Ei lesz Szerbia polgári kormányzója? Budapestről telefonálja tudósítónk: Szerbia polgári kormányzó állásába kombinációba került Huszár Károly országgyűlési képviselő is, aki már huzamosabb idő óta Belgrádban a kormányzóságnál teljesít szolgálatot.

Ujabb kitüntetés. A király megparancsolta, hogy az ellenség előtt tanúsított jeles szolgálata elismerésül, Graf Sándor, egy gyaloghadosztálynál beosztott műszaki főtisztnek a legfelső dícsérő elismerés tudtal adassék. A nevezett főtiszt az aradvárbeli királysobrot tervezte és építette.

Kitüntetés. A király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül *Varadi Szathmáry* Donát 12. huszárezredbeli őrnagynak a 3. osztályú vaskoronarendet adományozta.

Orosz zsidó leányból — leggazdagabb német hercegné.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Németország egyik leggazdagabb embere halt meg a napokban, akit Németország születési arisztokráciája ép úgy a magáénak vallott, mint a pénz arisztokrácia. Henckel-Donnersmark Guidó herceg gazdagság tekintetében Krupp Berta után a második helyen áll. Belterjes nagy gazdasági, gyári Németország gazdasági és ipari világában vezérszerepre predesztináltak. Magas kort ért el, nyolc nappal idősebb volt, mint boldogult emlékeztető Ferenc József király.

Erről a változatos életű és nagy koncepciójú emberről halála alkalmából sok érdekes és galáns történetet elevenítettek fel, melyek között a legelső helyen áll az itt elmondandó kis történet:

Hju korában Párisban élt a herceg, ahol éppen olyan népszerű volt a Boulevardokon, mint idősebb korában a berlini börzén és a bécsi előkelő társaságban. A francia fővárosban intim viszonyban állott azokkal a férfakkal, akik a köztársaságot megalkották, főleg Gambettával, kinek bizalmasa volt. A hatvanas és hetvenes évek párisi életében sokaktól irigylt ur volt az akkori fiatal herceg, különösen azon a kis utvonalon, amelyen a világ legnagyobb idegen forgalma zajlik le: a Madelaine-től a Bastilleig. E kornak nemcsak leg-

nagyobb politikusaival, de legnagyobb íróival, költőivel és zeneszerzőivel állott baráti összeköttetésben. S palotájának kis szalonjában ezek a világhíres férfiak gyakran adtak egymásnak találkozt. Ezekben a termekben otthon volt Franciaország születési, pénz- és szellemi arisztokráciája, mert fesztelenebb volt a hang, noha mindig művészi az érzés és a gondolat.

A herceg palotájában mutatta be tehetséges tanítványát, egy csodás szépségű fiatal leányt, Páris számottevő világának Herz Henrik, a nagy komponista és hegedűművész. A fiatal leány első pillanatra magához vonzotta a herceget, aki nem is látott többé oldala mellől, s elkíserte azokra a külföldi turnéokra, amelyekre mestere magával vitte. A boldog egyedül létnek ez utjain tudta meg a herceg, hogy Lachmann Blanka gyermekkorában került Párisba, ahol a szenvedésnek a kálváriáját járta végig. A világ fővárosa az öröme és gyönyörök tanyája, neki a nyomoruság hajléka volt mindaddig, míg Herz fel nem ismerte kivételes talentumát. A herceg e vallomás után visszavitte Lachmann Blankát Párisba, s ott a szépség királynőjévé tette. A fiatal nő felvette a De Paiva Marquisné nevet, s a párisi életben csakhamar feltűnésre tett szert gyémántjai és gyönyörű fogatai révén. A francia fővárosban ebben az időben nemcsak születési, pénz és szellemi arisztokrácia élt, hanem élt III. Napoleonnak az úgynevezett „P. aristocratie galante”-je: a galáns arisztokráciája, amelynek csak női tagjai voltak, s ezek közé tartozott

Paiva marquisné is. Paiva marquis ugyan nem létezett soha, de a góthai almanachban a márkiné sokáig e nem létező márk feleségeként szerepelt. Nemsokára azonban jogosan is bejutott a góthai almanachba, mert Henckel-Donnersmark herceg nőül vette Lachmann Blankát. Nászajándékként a Chamaps Elyzéses egy kis palotáját ajándékozta nejeének, aki ezt kérte férjétől, mert amint említette, ennek a palotának arkádjai alatt fázott viseletes öltözékében a legjobban. S már akkor elhatározta, hogy ennek a palotának valamikor az ő tulajdonának kell lenni. Házasságuk nem sokáig tartott, a fiatal nő nem tudta elviselni a Páristól való távollétet, mert a herceg intenzívebb gazdasági életet akart teremteni birtokain és ezért visszaköltözött hazájába. Neje követte és a Sziléziában levő Neudeken a herceg családi kastélyában elhunyt.

A kis palota csakhamar egy berlini spekulánsnak, Saloschinnak birtokába ment át. De ő sem használhatta sokáig, s eladta az orosz cár volt szakácsának, Kubának, aki a párisi világlámpák alkalmával egy rendkívül elegáns és fényes éttermet rendezett be a galáns kalandok egykori székhelyén. Ez a vállalkozás azonban nem érte túl a párisi világlámpák, s az orosz cár egykori konyhafőnökétől a Cécile des Etrangers — az idegenek klubja — vette meg, s ahol egykor a francia és angol arisztokrácia legjava fordult meg, a sóhajok kis palotájában, ma bakkaratót játszanak Párisban került szerencse vadászok.

„Nyárra meg lesz a béke.“

(Bernstorff kedvezőnek tartja az entente választát. — Wilson folytatja a békeközvetítést.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Vossische Zeitung Amsterdamból arról értesül, hogy az ententenak a központi hatalmak jegyzékére adott választát Wilson jegyzékére adandó válasz előfutárjaként tekintik. Amerikai körökben a választ kedvezőnek tekintik, sőt a Newyork World híradása szerint Bernstorff gróf amerikai német nagykövét is meg van győződve arról, hogy az entente-államok a béke útjára léptek. Azt hiszik, hogy a központi hatalmak megvárják az ententenak Wilson jegyzékére adandó választát és azután, ha Wilson vállalkozik rá, az ő kezdeményezésére megindítják a béketárgyalásokat.

A francia lapok washingtoni közlemények alapján úgy értesülnek, hogy az amerikai kormány hivatalosan közölte a hadviselő államokkal, hogy esetleges titkos javaslatokat is hajlandó közvetíteni. Wilson elnök állandóan tanácskozik Lansing államtitkárral és más befolyásos politikusokkal és kijelentette, hogy minden tevékenységet most kizárólag a békek szenteli.

Hír szerint Ford az amerikai milhiárdos nagy szervező körutat fog tenni Svájcban, hogy agitáljon a béke mellett.

A Berner Tageblatt írja, hogy az entente azért vonakodik a béketárgyalásokra, mert abban reménykedik, hogy részleges sikereket fog elérhetni a különböző harctereken és így a béketárgyalások megkezdését akkor indíthatványozhatja, amikor a harctéri helyzet némileg javára fordult.

Egy magasrangú, tekintélyes államférfi, aki a külügyek vezetésében is szerepet játszik, a béke kérdésről a következő nyilatkozatot tette egy bécsi újságról elűt:

— Nyárra meglesz a béke és ennek csak egy feltétele van: meg kell tartani minden fontos pozíciókat.

Ezt a kijelentést úgy magyarázzák, hogy az entente, mint válaszejegyzékéből is kitűnik, utolsó és nagy erőfeszítéseket tesz a tavasszal, hogy a harctéri helyzetet a saját javára megváltoztassa. Ez erőfeszítések teljes kudarcát fogja jelenteni, ha mi állásainkat megtartjuk és ez megéri majd azt, hogy a béke kérdése ismét szóba kerüljön.

A Stampa tudósítója politikai körökből nyert értesülése alapján írja, hogy az entente válaszejegyzékében azért hallgat Szerbia, Románia és Montenegró igényeiről, mert olyan feltételeket akartak felállítani, amelyek e pillanatban egyértelműek lennének a békeajánlat vizsztatásásával.

Elitkolta hercegi

származását.

(Napoleon utolsó hívének halála Léván.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapestről jelentik, hogy Lanciaux Stefánia nyolcvanöt éves korában Léván elhunyt. A történelmi multu matróna, aki valószínűen Franciaország egyik legrégebb főri családjának ivadéka volt, élete utolsó évtizedét dezséri Boleman Vilmos tiszteletbeli főszolgabírónál töltötte.

Származására vonatkozóan minden nyomot halála előtt eltüntetett, megsemmisített s így csak elejtett szavaiból és egyes körülményekből lehet következtetni múltjára és származására. Ő is, néhai atyja is lelkes királypárti, nagy rojalista volt s a családot a többi főri rojalistával együtt Franciaországból száműzték. Atyja Napoleonnak egyik első hadvezére volt, akit, az agg urnőnek többször és többek előtt elejtett szavai szerint, Napoleon bukása után föbelőttek. Halála előtt Stefánia leánykájától titokban bucsút vett, a bucsuzásakor becsületszavát vette leányának, hogy az menekülni fog Franciaországból és soha kilétét el nem árulja. Lanciaux Stefánia becsületszavát halála napjáig megtartotta sem származására, sem teljes és igazi nevére, születési rangjára, soha senkinek fövilágosítást nem adott, titkát a sirba magával vitte. Mint egész fiatal leány került Budapestre, hol ritka nagy szellemi műveltségével, nyelv és irodalmi ismereteivel, társalgási módjának rendkívüli finomságával és művészi választékosságával fogva, csakhamar a legfelsőbb körökben is közkedveltté lett. Az ötvenes évek hírneves politikusa, írói, művészeit személyesen és jól ismerte, épp úgy, mint szoktak az időnek főri körét is, a hol

gyakran megfordult. Az ötvenes-hatvanas évek főri társadalmi, politikai és művészi szereplőiről hosszasan és igen érdekesen tudott beszélni és olyan intim dolgokat tudott egyes vezető személyekről és családjairól elmondani, a melyeket csak az tudhat, a ki ezekben a körökben otthonosan, hosszasan és gyakran fordult meg. 1879-ben dezséri Boleman István királyi tanácsos kérelmére és meghívására a tanácsos házába lépett, a hol a koron elhunyt édesanya szerepét töltötte be, magára vállalva a tanácsosnak, a néhai nagyhirű balneológusnak három árva fiúgyermekét nevelését. A tanácsos halála után Lévára, Boleman István legidősebb fiához, dezséri Boleman Vilmos tb. főszolgabíróhoz költözött, hol tíz évet eltöltvén, az utolsó öt évet ágyban, betegen, testileg ugyan megtörve, de lelkileg és szellemileg az utolsó idők bámulatos frissen, fejezte be áldásos életét.

Leveli, melyeket még ágyban fekvé nagybetegen is írt küsszámú barátainak, a stílus művészi tökéletességén állottak. Napoleon kultuszát végig megtartotta s ez érvényesült nála akkor is, amikor mint rojalista francia nő a jelenkor dülő háborus népeiről nyilatkozott. Mint napoleonista gyűlölte az orosz, de gyűlölte az angolt is, mert a nagy Napoleon bukását okozta. Az angolt alattomos, úzérkedő, hazonleső embernek mondotta, amely Franciaországot a romlásba viszi s úgy mint egykor a nagy Napoleon, úgy most egész Franciaország bukását akarja előidézni. A bolgár királynak s főleg édesanyjának, Klementina hercegnőnek lelkes híve volt, mert azok ereiben francia vér folyik. A magyar nemzetet vitézségéért, bátorságáért és egyenes jelleméért úgy szerette, mint szülőhazáját, Franciaországot. Szavaiból kilétét megállapítani sohasem lehetett, még halála után sem. Arisztokratikus ar-

vonásai az Orleans-házból származókkal fel-tűnő és meglepő hasonlóságot mutattak, lehet, hogy ebből a házból származott, vagy velük rokonságban állott. Fehérneműjéből és egyes tárgyaiból a monogramot kivágta s csupán az évekkal ezelőtt még látható volt, de utóbb szinte eltüntetett napoleoni dupla sas, fején a koronával, s az imperial royal felírás az egyik megsemmisített személyi okmányának szélén, sejteti, hogy letűnt történelmi nagy idők vezető francia arisztokrata családjának talán egy utolsó sarja szállott távol francia hazájától a sirba Lanciaux Stefániával.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Színházi műsor:

Csütörtökön: *Három a kis lány*, operett.
Pénteken: *Zsuzsi*, újdonság, először.
Szombaton: *Zsuzsi*.

* **A színház hírei.** *Zsuzsika*. A budapesti Nemzeti Színháznak legsikerültebb újdonsága, Barta Lajos kiűnő paraszttárika pénteken került először színpadra az aradi színházban elsőrangú szereposztásban. Régen volt alkalmunk ilyen darabban gyönyörködni, mint a *Zsuzsika*, amelyben semmi unalom, hanem az első jelenéstől a függöny utolsó legördüléséig eleven lüktető élet. Különösen hálás szerepe van Z. Varadi Margit és Barics Gyulának vezetőszerepekben, azután Bánházi és Várnai az öreg szülők, Delli, Gyöző, Kertész, Kiss Miklós, Benkőné, Kúter, stb. Az újdonság egymás után három estén marad műsoron. — *Három a kis lány*. Hónap csütörtökön megismétli a társulat ezt a bábijos Schubert zenéjű operettet. Médike Horváth Mici, a többi szereplők maradnak a régiük. — *Orfeusz a pokolban*. Offenbach klasszikus operettje, szombaton délután fél négykor ismét színpadra kerül Reinhardt-féle rendezésben. — *Vasárnapi előadások*. Vasárnap délután fél négykor a Málnás Miska kiűnő operett kerül előadásra, este pedig fél nyolckor a *Zsuzsika* legújabb paraszttárika van műsoron.

* **A Rákóczi-laduló s a franciák.** A Trocadero-palota 5000 embert befogadó legutóbbi hangversenyén Berlioz „Faust elkárhozása” is műsoron volt. A karnester, Charpentier (a Budapesti is előadott „Lajza” opera szerzője) a mű előadása előtt kérte a közönséget, hogy többek kívánságára hazafias okokból Berlioz művének előjéről a magyar indulót (a Rákóczi-indulót) elhagyhassa. A közönség azonban ez ellen élénken protestált. Erre Saint Saens, a németül komponista (a Sámson és Delila opera szerzője) egy hírlapi kirohanásban tiltakozott az ellen, hogy a franciáknak a magyarok nemzeti dalát kelljen végighallgatniok. A párisi sajtó nagy része azonban Saint Saens kifakadásait szánakozólag fogadja. Így a Le Temps, melyet pedig német szimpátiákkal aligha lehetne megvádolni, megjegyzi, hogy Németországban gunyakacajjal fogadnák azt a zeneszerzőt, aki Schumann—Heine „Két gránátos”-ának előadása ellen tiltakozniék csak azért, mert Schumann a Marseillaise dallamának első felét a kompozíció végén felhasználta a program zenei illusztrálás kedvéért. A Tempsnek igaza van. De hozzatehetne volna, hogy Magyarországon sincs száműzve Schumann e dala. A háboru alatt is több helyütt előadták, január 6-án pedig az aradi rendőrség koncertjén fogja énekelni az aradi Nemzeti Színház kiűnő baritonistája, Róna.

* **Február 3.** Emlékezetes dátuma lesz Arad írói és művészi életének az év ötödik szombatja. E napra tűzte ki ugyanis az aradi írók és művészek szabad társulásának szervező bizottsága bemutatkozását Arad közönségének. A bemutatkozót egy imponáns művészestély keretében tervezik. Az estély műsorán szerepelne a társulásban résztvevők majdnem mindenike, ami tekintve, hogy a társulásban már eddig negyven író és művész jelentette be részvételét, egyenesen azt jelenti, hogy az estély felölelné Arad ugyszólván egész művészi erejét. Az írók és művészek szervező bizottsága a *Városi kávéházban* fentartott esztalánál holnap, azaz csütörtök délután 5 és 6 óra között tartja harmadik ülését.

Száz korona egy vasuti ülőhelyért.

(Egy ferenczendi szerzetes utikalandja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától, —

Sokan szidták már a mai nem kellemes utazást. Én is megtehetném. De minek tegyem? Mikor már ugyis szidták már elegendően. És hiába szidták. Inkább a mai nyomoruságos utazásból folyó sok emberi embertelenségekről akarok egy példátlan példát elmesélni.

M-r.-án szálltam be a Budapestnek tartó személyvonatba; azaz, hogy csak beszálltam volna. De biz nem jutottam tovább a feljáró lépcső második fokáig. Ahol aztán meg is nyagodtam s a vonat megindulásakor ijedt rebbenéssel kapaszkodtam meg a feljáró hideg vasrudjában.

Az aradi állomáson tartottunk zsufolt vonatunkkal említésre méltó hosszabb megállást.

Egyideig csodálatosképen semmiféle veszedelem sem fenyegette a magamnak kiszemelt lépcső-feljárót. Ugyanezen a lépcsőn is elegendő lejtettek, de fel nem igen mentek. Alig egy-kettő szallingózott fel rajta. Most azonban alig néhány perccel az indulás előtt valami fehérszemély két apró esemetőjével közeledett gondolatban már rég lefoglalt s az elévülés jogán (M-r.-tól Aradig) is magamnak vindikált kapaszkodó felé. Hogy minden esetleges veszedelemnek elejét vegyem, hamar odaugrottam. Fürgé lendülettel a lépcsőre lendültem s mint valami eléggé meg nem becsülhető drágakincs ragadtam meg a jéghideg kapaszkodó-vasat. Készen mindenre, még egy fehérszemélylyel is megvívandó haragra. Elszántam vártam a közelgő fehérveszedelmet.

Tényleg megállt előttem és hogy „jutna-e odabenn valami szűkes kis hely” — kérdezte közömbös hangon. De amely közömbös hang — láttam — a legközelebbi másodpercben enged fagyosságából s könyörgéssé fog olvadni. Amint hogy azzá is olvadt. Panaszos hangon kért, hogy engedjem be őt is apró gyerekeivel.

Azt hitte a szegény ördög, hogy csak azért állok itt kint, hogy addig is, míg a vonat elindul, fedezzem az ott bennülők mindenkit kizáró komisszágát.

Megbotránkozással utasítottam vissza — csak egy gondolatban — ezt a kegyetlen vádat, amit az asszony tekintetéből olvastam ki. S kissé fagyosan — de gyerekeim, az anyjuk öléből még alig kintt apróságokon szánakozva — olyanformán szóltam hozzá, hogy „én tölem ugyan felmehet. Én itt utat fel a kupé belsejébe engedhetek. Magam oda be ugysem kívánkozom. Jobban érzem magamat ide kint, de hogy azok odabenn mit szólnak, kérdezze meg, lelkem, azoktól.”

És elakartam fordulni, de a tekintetem újra az ott sirdogáló kicsinyeire esett. Láttam az arcukra fagyott könyvespeket. És mintha a jóindulatnak valami új, melegebb hulláma ömlött volna a szívembe. Biztatni kezdtem az asszonyt, hogy „csak zörgessen be bátran. Mert saját külön megfigyelésem szerint innen meg lehetőszen szálltak le, fel meg nem ment, alig egy-kettő. Hely tehát a kupéban akad, csak az ott bennülők szívében is jusson hely a maga számára. Csak próbálja meg, zörgessen be. „Zörgessetek és megnyitják nektek” — tettem még hozzá kenetes halksággal. Amit az asszony, lehet, hogy már nem is hallott, mert az ajtó üvegjét kezdte kopogtatni. Eleinte csak a korméval, az ujjai végével, halkán, később már az öklével. Mikor még erre sem mozgatta odabenn senkisem a tület, rázni kezdte az ajtót és egész erejéből rángatta, hogy

hátha kinyitlik. Persze hiábavaló volt minderről kiderítő kísérlet.

De annyi eredménye mégis lett, hogy odabenn fölfüleltek és — ha nem is mozdultak, mégis arcukat kifelé fordították. A mi legalább is annyit jelentett, hogy hajlandók a tárgyalásra.

Az asszony arcán valami kis remény ragyogása villant át és szép szeliden kérlelni kezdte őket:

— Engedjenek be!

A bennülők valami semmit mondó, semmit ígérő tekintettel néztek ki rá. Valami, még csak tagadó választ adni is tehetetlen fáradság ritt le az arcukról.

Az asszony nézte őket, egyre csak nézte. Mintha a tekintetével akart volna beléjük erő szuggerálni. De mikor látta, hogy azok még csak mozdulni se akarnak, változtatott a hangján. Könyörgőbbre, esdőbbre puhította. S a szeméből olyan valami leirhatatlan sugárzás lövelt az ember felé, ami önkéntelenül is megfogta az ember lelkét. És csak egyre kért, csak egyre könyörgött:

— Engedjenek be! — Engedjenek be!

Fölhuzta maga mellé kisebbik, az emlőtől most elválasztott táskáját, és úgy esdekelt egyre siróbb hangon, mindjobban el-elakadó szóval:

— Engedjenek be! — Engedjenek be!

Bennem mintha már markolászni, mintha facsarni kezdte volna valami a szívet. Éreztem, hogy nem sokáig bírom már. Ott is akartam hagyni a helyemet, hogy más kakasült keressek magamnak. De megint csak ott fogott az asszony panaszos hangja. Nagy könyhullajtások közt sirta el panaszkodását, „hogy kis gyerekeivel nem tudja, mit eselekedjen. S egyre csak a bennülőket puhítgatva, folytatta: hogy nem is megy messzire. Hamarosan kiszáll... Hogy már két napja ácsorog itt az állomáson és eddig még egy vonatra sem tudott felszállni. Engedjék be, megfér ő a legkisebb sarokban is.

Ez aztán végsőt markolt a szívemen. Ez már mégis sok, gondoltam magamban. Hogy még ilyen is lehetséges! S az asszonyt gyöngéden félretolva, nagyot rugtam az ajtón, úgy; hogy odabenn ijedten hőköltek föl és aggódva fordultak az ajtóhoz.

Bekiáltottam, „hogy ennek a két fagyoskodó gyerekek föltétlen szorítsanak valami helyet odabenn”. Erre az egyik az ajtóhoz közeledik, „hogy ne zaklassam őket, eléggé nyomorognak ők is. Tul szoros már idebenn”. Bántott kicsit ez az arcátlanság. S az alig egy-két utastól népes folyosóra mutatva, szemrehányással feleltem s újra rugtam egyet az ajtón, hogy nyissák föl. Mindhiába. Hajthatatlanok maradtak továbbra is.

Már indulást jeleztek s egyre jobban főt a fejem, hogy már most mihez kezdjek? Ha már egyszer magamévá tettem az asszony ügyét, végére is kell jánom.

A kalauzok már veszettül fújták füttyülőiket és mindenféle „Mehet” kiabálásukkal még izgatottabbá tettek.

Kérésre és puhításra fogtam tehát a dolgot én is, mint az asszony. Csak épen, hogy kézzelfoghatóbb dologgal puhítgattam a szíveket.

Bekiáltottam, „hogy tiz koronát kap, aki kinyitja az ajtót és beengedi ezeket a didergő apróságokat”. S előhuztam egy vadonat új

tiz koronás bankjegyet. De biz meg sem mozdult odabenn senki sem.

— „Száz koronát kap” — kiáltottam be mérgesen.

S tényleg, mintha csak szavamon akartak volna fogni, a többiek unszolására, föltápaszkodott az egyik, az — amelyik legjobban ellenkezett eddig — és kinyitotta az ajtót. A tiz koronás bankjegyet a fogam közt tartva, tuszkoltam be a könyvek közt mosolygó apróságokat. A vonat épen indult. Az asszony már csak úgy ugrott föl a mozgó vonatra. Én meg elővettem hideg ílegmával a noteszemet, a tizkoronást beletettem, szépen el is izgazitottam benne. S a nyitott ajtóban bamészkodó alaknak a szemébe mosolyogva, a kissé már erősen zakatoló vonat miatt hangosan kiabálva, kifizettem:

„Csak nem gondolja, hogy én, szegény koldus barát, majd száz koronát nyomok a markába. Majd tizet magának az isten százszor szűzat.”

Teljes gözzel, emberi hangot elnyomó zakatolással zugott tova a vonat. Berántottam az ajtót s kifordultam.

A fagyos kapaszkodó vasba fogództam és belebamultam a ködös-felhős tájba.

Egy barát.

Harc a luxus ellen.

(Nem lesz fényűzési cikk, nem lesz luxus élelmi cikk.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: A Közéletmezősi Hivatal a rekvizitációt befejezte, és ezzel kapcsolatban Kürthy Lajos báró, a hivatal elnöke a következő nyilatkozatot tette:

— A rekvizitáció sajnos nem hozta meg a kívánt eredményt. A romániai zsakinányra ne építsünk légvárakat, mert Magyarországra abból igen kevés fog jutni. Elsősorban az ott harcoló hadseregeket látják majd el a zsakinányból és csak azután a többi országokat is. Mivel az osztrák-magyar hadsereg igen esélyes erővel van képviselve Romániában, ahol főleg német, bolgár és török csapatok harcokolnak és mivel Magyarország a szövetségesek közt az egyetlen gabonatermő állam, a zsakinány nagy részét a többi államok közt osztják szét. Magasabb érdekek kívánják ezt és így nem lehet ez ellen kifogást emelni.

Kürthy báró végül még kijelentette, hogy a zsemlyesütést nem lehet megengedni.

Elscher Viktor, a deviza központ igazgatója a következő nyilatkozatot tette:

— A központot az az elv szabályozza eljárásában, hogy a luxus cikkekre nem adnak behozatali engedélyt. Közszükségleti, élelmezési cikkek, olcsó cipők és ruhák behozatalára azonban igen. Külföldi filmek behozatalára sem adnak engedélyt, mert ezt is fényűzési cikkeknek tekintik. Ezt a szabályt nemcsak a semleges külfölddel, de szövetségesünkkel, így Németországgal szemben is alkalmazzák. Otszáz korona készpénznél senki sem vihet magával többet külföldre, hogy pénzüket értékét ne rontsák. Mert akár a semleges államokba, akár a szövetséges államokba ösztönienek a mi pénzünk, ezzel csak a mi valutánk romlana még jobban.

Az „ARADI KOZLONY”

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytözsdeben —
Egyes szám ára 12 fillér

Leszidta a cár Ferdinánd oláh királyt.

(Oroszországnak békét kell kötnie.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Az orosz főhadiszálláson, amikor a román királyi család is ott tartózkodott, kínos jelenetek játszódtak le. Bratianu miniszterelnök és Diamandi orosz követ tárgyaltak a cárral és Bratianu szemére vetette a cárnak, hogy Románia nem kapott elég segítséget Oroszországtól és ez okozta a hadihelyzet szerencsétlen változását. A cár rettentő haragra gerjedt és erős kifejezéseket használva, így fakadt ki:

— Románia mulasztása, hebe-hurgyasága, elbizakodottsága, amellyel a háboruba beleavatkozott, rontotta meg a háborus helyzetet és most ennek a mulasztásnak Oroszország adja meg az árát.

A cár később magához hívatta Ferdinánd királyt, akit Trepov és Szvarov jelenlétében fogadott és a szerződéses fogadás után a következőket mondta:

A ti nyugtalanságotok rontott le mindent. Kár volt versenyre kelnetek a szent Oroszországgal.

Bratianunak és a királynak csak nagynehezen sikerült megnyugtanni a cárt és környezetét. A cár kijelentette, hogy amennyiben Jassy elesnék és a román udvarnak és kormánynak menekülniök kellene onnan, szó sem lehetne arról, hogy Péterváron teleped-

jenek le, hanem csakis Kiev vagy Moszkva jöhet e tekintetben számításba.

A Berliner Zeitung jelenti, hogy Gorkij Maxim a moszkvai író szövetség egyik ünnepélyén beszédet tartott, amelyben többek között a következőket mondotta:

Az orosz népek jövő kilátásai vigasztalóbbak, mint valaha. Minden reményünk füstbe ment. Az ellenség vasfala, amely hazánkat elzárja a világtól, megingathatatlan. A tél éhséggel, szűkséggel, nyomorral fenyeget. Oroszország barátaiért olyan áldozatokat hoz, amelyek megfizethetetlenek. Hálát nem kapott, cserben hagyták. Anglia nem segít gazdasági szükségleteinken és ha azt akarjuk, hogy a háboru ne végződjék szerencsétlenséggel, mindent el kell követnünk, hogy mielőbb békéhez jussunk, mielőtt elkövetkeznék az, hogy Oroszország csak Anglia kegyelméből köthet békét.

Bratianu a legutóbbi minisztertanácson közölte, hogy Bukarestből történt elutazása előtt felkérte Marghilomaut, hogy lépjen be a kormányba, de Marghiloman ezt a leghatározottabban visszautasította.

Bolgár hivatalos jelentés: Macedon front. Egyes szakaszokon tüzéségi harc. Román front: A Dobrudzsában az ellenség visszavonult rendkívül megerősített állásaiba. A Macin—Jijila—vacareni ut mentén ezen állásért vívott harcban elfoglaltuk a 108-as magaslattal. Jijilától keletre. Monitorok bombázták Tulceát.

Macint elfoglaltuk.

(A Szereth vonal ereje.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A hivatalos jelentés január 3-áról a következő:

Dobrudzsában csapataink elfoglalták Macint és Jijilát.

A Stampa egyik legutóbbi számában a romániai harerről és különösen a Szereth-vonal értékéről a következő figyelemreméltó sorokat írta:

Az argeni csata, a mely végérvényesen eldöntötte mindkét Oláhország sorsát, bárha csak mindössze 250.000 ember vett részben ebben a csatában, a történelemben tovább fog élni, mint iskolapéldája annak a ritkán sikerült manővernek, a mikor két egymástól messzi lévő hadsereg az előre meghatározott napon egyetlen vonalon egyesült. Románia letérése annál nagyobb meglepetést keltett az entente-országokban, mert egy éppoly könnyelmű, mint tudatlan sajtó szinte ötrombamódon tulozta a román hadsereg katonái jelentőségét. Románia a háboru elején a legjobb esetben 450.000 emberrel rendelkezett és ezeknek csak a fele volt annak rendje és módja szerint kiképezve. (A cenzura törlése.) Ennek következtében okos számítás szerint ma csapatainak száma aligha több 150.000 embernél és ezt a számot legfőbb meg lehetne duplázni, ha beteljesednék az az optimista föllógás, hogy az ellenséget a Szerethnél föl lehet tartóztatni. De mi történik

akkor, ha Hindenburg tovább is előre viszi támadását? A Szereth-vonal ereje jelentékeny, de nem megrendíthetetlen, ereje, a Dunához hasonlítva, nem a folyó szélességén és gyors folyásán alapszik, hanem a foksani és galaci két hídfőn, amelyek azonban észak felől jövő veszedelem ellen épültek. Galac azonfelül ki van téve az ellenséges csapatok és osztrák és magyar dunai monitorok kombinált támadásának, Foksani pedig izolálva van a dombok és síkság között és csak hatvan kilométer területű erődíjvel, úgy, hogy könnyen be lehet keríteni. Ennek következtében a folyamatakadály védelmére nagy, jól vezetett és fölszerelt, a harcban megedzett hadsereg van szükség, hogy a két támaszpont között ide-oda lehessen tolni. Ezt a nehéz föladatot nem lehet a román hadsereg maradványára rábízni, hanem Szacharow törzsesapatainak kell megoldaniok. Ha az ellenség áttöri a Szereth-vonalat, akkor Románia sorsa megvan pecsételve és veszedelmes mértékben közelebb jut nagyszerű tervének megvalósításához Hindenburg, aki mindig Oroszországba való előretörésre hajlandó. Epen az ő megfontoltan számító képzelő erejét csábíthatná a gazdag Besszarábia közelsége!

A Corriere de la Serának jelenti az orosz főhadiszállásról: A központi hatalmak seregeinek meglepő gyors előnyomulása a Moldovában, amely megakadályozta az orosz hadvezetőséget a csapatok átcsoportosításának befejezésében, arra készítette a hadvezetőséget, hogy a Tekucia területet Foksanitól északra kiűritse.

Levélszállítás tengeralattjárón.

(Az aradi posta is fel vesz Amerikába címzett levelet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A német zseni máttól kezdve lehetővé tette, hogy az angol blokád ellenére, magánosok és kereskedelmi cégek Amerikával levelezhessenek. Brémából ugyanis rendes postaforgalmat szerveztek az újvilágba, amelyet kereskedelmi tengeralattjárók bonyolítanak le. Ezt a rendkívüli világtörténelmi jelentőségű postautat az osztrák-magyar monarchia népei is igénybe vehetik, mert — mint Bécsből jelentik — az alsó-ausztriai postaigazgatóság, amely a német tengeralattjárók útján történő levélszállítást közvetíti, már ki is adta tegnap a következő rendeletet, amelynek megfelelőt a magyar posta rövidesen szintén nyilvánosságra hoz:

A német kereskedelmi tengeralattjárókkal történő levélszállításban a továbbiakig oly közönséges levelek, vagy levelezőlapok vehetnek részt, amelyek az Egyesült Államokba, vagy semleges országokba (Mexikó, Közép és Dél-Amerika, Nyugat-India, Kína, Holland India, Phillipinyi szigetek stb.) vannak címezve és amelyeket császár és királyi postahivataloknál adnak föl a következő feltételek mellett:

1. A levelekre és levelezőlapokra nyelvi szempontból ugyanazok a szabályok és korlátozások állanak fenn, amelyek a háboru alatt a semleges külfölddel való levelezésben irányadók.

2. A levelek legfeljebb hatvan gram súlyúak lehetnek.

3. A küldeményt bélyeggel kell ellátni és elől rá kell írni „tengeralattjáró levél.” A levelek és levelezőlapokra a világpósta egyesület árszabályai szerint kiszabott bélyegek ragasztandók. A tengeralattjáróra szánt küldeményt a feladó egy nyitott levélborítékba köteles elhelyezni, amelyre ráírja „tengeralattjáró levél Brémába.” Egy borítékba több levelet, vagy levelezőlapot lehet elhelyezni. A belső és külső borítékra a feladó amaga nevét és lakását írja fel.

4. A külföldre szánt küldemény továbbításáért a feladó a rendkívüli költségek fejében külön díjat fizet és pedig husz grammos levelezőlapért, vagy levélért három koronát, husztól negyven grammig hat koronát, negyventől hatvan grammig kilenc koronát. Ezt a külön díjat a külső levélborítékra ragasztandó bélyegekben kell leróni.

5. A feladó által lebélyegzett, tengeralattjárón továbbítandó leveleket, vagy levelezőlapot a postahivatalnál fel kell adni, tehát nem dobható a levélgyűjtő szekrénybe. Ez már azért is szükséges, mert ha a levél a továbbításra nem alkalmas, akkor a posta visszatéríti a feladó kérelmére a külön díjat, de a rendes levéldíjat nem. A tengeralattjáró indulási idejét a posta nem hozza nyilvánosságra és figyelmezteti a közönséget, hogy a levélszállítás a körülményekhez képest hosszabb ideig is tarthat.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — 151

Változások az udvarnál.

(Hohenlohe az új főudvarmester. — Budapestre jön a királyi család. — Szurmay Öngyilkos akart lenni a trónörökös miatt.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: Udvari körökből kiszivárgott hírek szerint az udvar vezető állásaiban a legközelebb egymásután több személyváltás lesz.

Montenuovo herceg főudvarmester és Lanckoronsky gróf főkamrás fognak először megválni állásuktól. Berchtold Lipót gróf, a király második főudvarmestere is távozik állásából és ő lesz a király főkamrás mestere. Az első főudvarmester Hohenlohe herceg lesz, aki most az osztrák kormánnyal összhangban van. Meg kell itt említeni, hogy Hohenlohe herceg a Stürgkh-kormánytól, melyben belügyminiszter volt, azért akart megválni, mert az akkori miniszterelnökkel nem értett egyet. Akkor egészségügyi okokból kérte felmentését, de a király csak hosszabb szabadságot adott neki. Lanckoronsky gróf az udvari színházak főintendusa lesz.

Montenuovo herceg bukását, a király érellyes tisztogatási munkájának tulajdonítják. Emlekezni kell, hogy Montenuovo hercegnek óriási befolyása volt az elhunyt király életében. Főhercegek és főhercegnők szinte félték tőle, mert a könyörtelenségig ment, amikor etikett kérdései voltak. Így Ferenc Ferdinánd és Zsófia hercegnő megöletésekor a trónörökös-pár gyermekeinek nem engedte meg, hogy az uralkodó család tagjaival együtt menjenek a ravatalhoz és ekkor Mária Valéria főhercegnővel, a volt király leányával össze is tűzött a herceg és ebben az összetűzésben is Montenuovo maradt a győztes. A főudvarmesteri ügyeket, mint tudvalevő, már több hét óta Berchtold gróf vezeti a király egyenes kívánságára.

Udvari körökben úgy tudják, hogy a magyar mágnások a jövőben fontosabb szerepeket fognak betölteni a királyi udvarban.

A királyi pár szűkebb környezete előtt többször kijelentette, hogy feledhetetlen napokat élt át Budapesten. Károly király nagyon szereti a magyarokat. Ezt mindenki tudja az udvarnál. Nem rég egy magas állású udvari tisztviselő előtt a következőképpen nyilatkozott:

— Én nem tartózkodni, hanem élni akarok Magyarországon!

A királyi pár Budapesten hagyta koronázási diszruháját és cipőjét, amelyet belépődíj ellenében ki fognak állítani, a befolyó jövedelmet pedig jótékony célra fordítják.

A koronázási ajándékot Zita királyné az erdélyi segítő akeió javára, Károly király pedig a rokkant katonáknak adományozta. Az egész királyi udvartartásba friss szellem vonult be. Mindent sürgősen, gyorsan, telefonon intéznek, csak a szükségesebb esetekben tesznek írásbeli jelentéseket. Károly király egész családjával a hó derekán Budapestre jön s legalább egy hónapot körünkben fognak eltölteni. Budapestre érkezésük időpontja január 15-ike.

A királyi palotában élénk élet van. A koronázás alkalmával a diszruhás urak eszmáikkal sok sarat herdtak be a drága szőnyegekkel beborított termekbe és most ezek tisztogatásán 260 ember dolgozik.

A drága arany és ezüst asztali készleteket és evőeszközöket is beszolgáltatták már az udvari gazdasági hivatalba.

Rendkívül érdekes epizódot elevenítenek fel Károly király haretéri életéből. Trónörökös korában, mikor a fronton járt, elérkezett

Uzsekra is és hosszabb időt töltött Szurmay altábornagy csapatánál. Egy napon rohamra ment az ezred, amelynek lövészárkaiban a trónörökös épen úgy elhelyezkedett, mint más tiszta. A csapatok előre mentek és a trónörökös is velük akart tartani.

— Fenség — mondotta Szurmay — én nem mehet tovább.

— De én nem maradok el kedves magyarjaimtól, mert én köztük akarok lenni a veszély idején.

— Nekem pedig parancsom van arra, hogy felségedet ne engedjem előbbre.

— Sajnálom, nem respektálhatom ezuttal ezt a parancsot.

— Akkor én itt nyomban főbe lövöm magam — válaszolta az altábornagy.

A főherceg bánatos, komor arccal fordult el és ilyen tragédiát nem akarva felidézni, visszamaradt.

A trónörökös öccse, Miksa főherceg, a mozgósítás alkalmával került a frontra és részt vett a komarowi csatában is. Két alkalommal vezette rohamra szakaszát és mindenkor ő volt az első, aki a lövészárokból kiugrott.

A trónörökös, aki egyizben meglátogatta azt a frontszakaszt, amelyen öccse szolgált, egy izben egy igen mulatságos tévedésnek került a középpontjába.

A másik csapatától egy tisztet küldöttek el, hogy tegyen valamiről jelentést a trónörökösnek. Miksa főherceg egy őrnaggyal, egy osztrák arisztokrátával beszélgetett, amikor az idegen tiszt megérkezett. Az őrnagy nagyon hasonlít a trónörököshöz és hozzá lépett a jelentést tevő tiszt és fenségnek szólítva, szabályszerűen jelentett. Károly trónörökös, aki pár lépéssel edebb egy táborokkal beszélgetett, észrevette a tévedést és jót nevetett rajta. Megnyugtatta a jelentés tevőt és tudomásul vette a riportját, sőt meghívta asztalához vacsorára is, hogy alaposan megismerhesse leendő hadurát.

Adományok. Az aradi polgári leányiskolai cs. és kir. tartalekkórházban elhelyezett sebesült és beteg katonák karácsonyára a következő adományok folytak be: Aradi első takarékpénztár 50 korona, a gyoroki elemi iskola III. és IV. osztálya 6 korona, Sós Jenő 9 korona 50 fillér, Seidner Mártonné 10 korona, Éber Viktorné 4 korona, Keller Iván 8 korona, Kovacsics Gizella 2 korona, Steiner Jakabné 10 korona, Steiner Ferenéné 10 korona, Wadowszky Gusztáv 5 korona, Domány és neje 50 korona, Bársony 4 korona, Weisz Mór és fiai 10 korona, Steiner Istvánné 5 korona, Victória takaréka és hitelintézet 20 korona, Goldschmidt Sándor 20 korona, Hanzu Nestor 4 korona, Rozsnyay testvérek 10 korona, Páll Miklósné 4 korona, Szalay Alice 2 korona, Csokán Ernőné 10 korona, P. M. 2 korona, N. N. 40 korona, Bohdanovics főhadnagy 5 korona, N. N. 40 fillér, Endrei Györgyné 1 korona, N. N. 1 korona N. N. 40 fillér, F. K.-né 4 korona, N. N. 2 korona, Baross dr. 3 korona, Klein Sándor 2 korona, N. N. 2 korona, N. N. 4 korona, Robinek Julis 1 korona, Dörner Jánosné 2 korona, Dörner János 2 korona, N. N. 60 fillér, Galvasina Henrikné 2 korona, Reisz Adám 1 korona, Jakots Béláné 2 korona, dr. Kálmán Ferenéné 2 korona, Aradi Altalános

Takarékpénztár 10 korona. — Természetbeni adományokkal hozzájárultak Rozsnyay fivérek 2 üveg aszu borral, Weigl A. és társa 7 korona értékben, Bloch H. 14 korona értékben, Weisz és Benjamin 3 korona értékben, Ingusz I. és fia 30 korona értékben, Róth testvérek 43 korona 80 fillér értékű ajándék.

Letartóztatott áltiszt.

(Megszarolta egy aradi ügyvéd feleségét?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Jelentettük néhány nappal ezelőtt, hogy a szabadkai állomásparancsnokság segítségével veszedelmes szélhámost fogott el a rendőrség. A szélhámos annyira vakmerő volt, hogy zászlósi egyenruhában magát a szabadkai Stationskommandót akarta becsapni s meg is próbált nagyobb pénzüsszeget kicsalni a tisztektől, de nem sikerült a terve, mert közben leleplezték. A Stationskommandó Petőfi-utcai épületébe ugyanis beállított egy oldalfegyveres honvédszászlós s ott bemutatkozott a állomásparancsnokság tisztjeinek.

— Haller János gróf vagyok, — mondta. Most érkeztem Fiuméből. Az uton kellemetlen kalandon volt, amennyiben vasuti zsebmetszők ellopták minden pénzem.

Ezután arra kérte a parancsnokságot, hogy táviratozzanak az ő nevében az erdélyi Olthévizre, ahol az édes apja főszolgabíró s kérjenek táviratilag ezer koronát. Tabéri Tiry Géza ezredes Stationskommandant megajánlta a zászlóst és adott neki húsz koronát, míg a pénz megérkezik Olthévizről.

Később észrevették a tisztek, hogy a „zászlós ur” nagyon ügyetlen, katonai dolgokban abszolút járatlan és hogy az intelligenciája sincs meg. Az állomásparancsnokságon mindjárt szélhámost sejtettek benne. A rendőrségre telefonáltak, hogy Haller gróft tartóztassák le s ennek alapján Ladány Henrik rendőrbiztos Haller gróf honvédszászlóst el is fogta s átadta a Stationskommandonak.

A katonaság vallatni kezdte a zászlós urat, aki erre beismerte, hogy ő se nem gróf, se nem zászlós, az apja sem főszolgabíró Olthévizen, (ahol egyébként nincs is főszolgabíró-ság) hanem Mecsero Rudolfnak hívják s Brassóból érkezett. A katonaság azonnal táviratilag fordult a brassói katonai és polgári hatóságokhoz, de még mielőtt megérkezett volna a válasz, Mecsero új vallomást tett. Elmondta, hogy a horvát tartományban született, a károlyvárosi 42. tábori tüzérezred közlegénye. Precizen beszéli a horvát, szerb, dalmát, magyar, olasz, román s német nyelvet s ezenkívül ért a franciához és a törökhöz is.

Elmondta, hogy Aradról ment Szabadkára. Aradra azért utazott, mert ott pénzt akart szerezni. Zágrábban a kórházban együtt feküdt egy aradi hírlapíróval, akitől ellopott több levelet, amelyeket az újságírónak egy aradi ügyvéd felesége írt.

Mecsero a levelekkel Budapestre utazott, ahonnan levelet írt az aradi ügyvéd feleségének, hogy, miután az újságíró meghalt, ő hozzá kerültek a kompromittáló levelek s ha akarja, váltsa vissza. Az ügyvédné levéllileg lehitva Aradra, ahol a Fekete Sas szállodában találkoztak is s ott visszaadta a leveleket az aszszonynak. Arról azonban nem akart nyilatkozni, hogy pénzért szolgáltatotta-e vissza.

Az állomásparancsnokság intézkedésére megvasalva visszazsárolták Károlyvárosba a 42-es tábori tüzérezredhez. Hogy az áltiszt vallomása megfelel-e a valóságnak, azt a katonai hatóságnak nem volt módjában megállapítani.

HIREK.

Egész London influenzás — mert nincs szén.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Daily Mail, a londoni arisztokráciának széleskörű, rendkívül erős influenza járványról tesz említést, amely a legmagasabb társadalmi körökben is szokatlan hevességgel terjedt el. Asquith után Lloyd George miniszterelnök lett áldozata az alattomos betegségnek s a központi hatalmak békeajánlatára bizonyára ezért válaszolt ilyen hatalmas prüszköléssel. De áldozatai lettek az influenzának a Canterbury érsek, a Weszminiszteri püspök, a magas nemességnek és udvari társaságnak számos tagja és kiválósága. Ugy, hogy ma London egy része egyben fekvő beteg s egyelőre az alattomos betegség hevességéből nem is enged. Egy ismeretes nagykereskedő cégnél például harminc elárúsított betegedett meg egy nap alatt. Egy népszerű Music Hallban csaknem az egész ballet beteg lett, úgy, hogy az előadásokat csak nagy nehézségek között, kiegészítő tánc-csoportok alkalmazásával lehetett folytatni.

Még nehezebbek az állapotok a londoni távbeszélő központban, amelynek személyzete közül csaknem negyven percentet tett használhatatlanná az influenza, legtöbbszörre asszonyokat.

Az orvosok kijelentései szerint ez az influenza epidémia, ha nem veszélyes is, mindenesetre nagyon figyelemreméltó, mert megszüntetése körültekintő gondoskodást igényel. Ha energikus lépéseket nem tesznek a járvány eloltására, megtörténhetik, hogy a kereskedelem és az üzemek állapota nagy károkat fog szenvedni. Az orvosok megállapították továbbá, hogy ezt a járványt valószínűleg a títósavak hiánya okozta, ami éppen azért csodálatra méltó, mert hiszen Anglia a világnak egyik leggazdagabb széntermelő helye. De ugylátszik csakugyan igazuk lesz azoknak a kiszivárgó híreknek, hogy az ugynevezett milliós hadsereg felállítására megrendítette Angolország bányáiparát s azt az óriási szénkontingenst, amelyre ennek az országnak és szövetségeseinek szükségük van; ma már csak nehezen tudja előállítani. Bármint van is, az az egy bizonyos, hogy ma sokat prüszkölnek az emberek Londonban, de ennek nemesak az influenza, hanem a központi hatalmak sikerei is okai lehetnek.

Rasputint egy herceg gyilkolta meg.

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Pétervárról érkezett táviratok szerint Jussupov herceg, a cár főhadsegéde, aki két évvel ezelőtt vette nőül Mihajlovics nagyherceg leányát, ölette meg személyi okokból Rasputint, a cári udvar mindenható szerzetesét.

Rasputin meggyilkolása titokzatos drámai körülmények között történt. Jussupov herceg saját kezével ölte meg a szerzetest. A herceg igen közel áll a cári családhoz, apja is a cár főhadsegéde. A fiatal herceg harminc éves, három évvel ezelőtt vette nőül Sándor Mihajlovics nagyherceg leányát. Mindenki, aki a herceget ismeri, meg van győződve arról, hogy nyomasztó okok készíthették a tett elkövetésére.

Nem első eset, hogy egészen pozitíve terjed el Grigorij atya halálának híre. Legutóbb 1914 júliusában járta be a világ sajtóját. Akkoriban sibiriai szülőfalujában időzött Rasputin, s egy nő gyilkos merényletet követett el ellene. De Rasputin fölépült, s ha a hír jól volt értesítve, ebben a háborúban is nevezetes szerepet játszott. Mint a cári udvar gyeltje, s a cár legmagasabb tanácsosa, állítólag eleitől fogva a béke érdekében dolgozott.

Egyébként csak Oroszországban van példa arra a szerepre, melyet ez az érdekes ember kazájában betöltött. Fiatal korában garázda legény volt, híres nősábitó. Azután megtért és folytatta az egyházi rendeket. Ritka szép térfin

volt, ékes beszédű is. Híre hamar Pétervárra vitte és ott az előkelő nők körébe juttatta. A cári udvar kegyébe akkor jutott, midőn az orosz trónörökös ismeretes súlyos betegségébe esett. Abból állítólag Rasputin gyógyította ki ráolvasással, vagy — mint jó maga erősítette — imádsággal; és amilyen csodálatosan babonás ember az oroszok cárja, ezt a csodatélt is elhitte neki. Annyira el, hogy Rasputint nemesak gyóntatójának tette meg, hanem tanácsadójának is. Hihetetlen az a befolyás, melyre a ravasz ember a cári udvarban szert tett. Nem egy olyan korszaka volt a legújabbkori Oroszországnak, amelyben ő intézte az egész birodalom sorsát. Miniszterek és tábornokok buktak, vagy egyenesedtek fel keze intésére. Persze, ellenségeinek a száma is napról-napra nőtt. A dumában is nem egyszer heves támadások hangzóttak ellene. Egyre szaporodtak merénylői is. Rasputinnak mindenben — jóban, rosszban — benne volt a keze s az udvar intrikusai törték magukat kegyéért. A mellett csakis gyűlölöi voltak, úgy, hogy a rettenetes hatalmu ember sohasem érezte magát bizonytalan. Csak sokára fogja a történelmi kutatás kideríteni, hogy mekkora és milyen része volt Rasputinnak abban, ami Oroszországban másfél évtized óta történt. De a gyilkos fegyvere aligha ölt meg benne fehérlékű embert. Még ha kilenvenkilencszázad része annak, a mivel ellenségei vádolták, tulzás volt is, az az egy századrésnyi vád, ami jogosan nehezedett rá, elég nyomós lehetett ahhoz, hogy sorsát dűlőre vigye.

— **Értesítés.** A lap előállítási anyagokban és munkabérekben beállított nagy áremelkedésre való tekintettel lapunkat a meg nem újított előfizetés lejáratától 8 napon túl nem küldjük. Felkérjük tehát azon t. előfizetőinket, akik az előfizetési díj beküldésével hátralékban vannak, sziveskedjenek az esedékes összeget haladéktalanul beküldeni, mert ellenkező esetben — sajnálatunkra bár — kénytelenek leszünk lapunk küldését beszüntetni.

— **Hindenburg nem beteg.** Berlinből jelentik: A lapok értesülése szerint Hindenburg tábornagy megbetegedéséről szóló híresztelések teljesen alaptalanok.

— **Görögország martíriuma.** Luganóból jelentik: Görögország blokádja komoly zavarokat idéz elő. Harminckét nap óta egyetlen európai hajó sem futhatott be görög kikötőbe, aminek az az eredménye, hogy egész Görögországban az élelmezés és világítás kérdése rendkívül megnehezült. Különböző vidéki városokban valóságos éhínség dúl.

— **Hirtelen elhunyt követ.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Weulich László müncheni osztrák-magyar követ, aki Budapesten látogatóban tartózkodott, egy szállodában ma hatvan éves korában hirtelen meghalt. A követ a koronázásra érkezett Budapestre. Voloscában hatalmas nyaralója volt, amelyben idősb Andrássy Gyula gróf megnált.

— **Fel kell fegyverezni a semleges kereskedelmi hajókat.** Londonból jelentik: Az angol kormány a semleges hajózási társaságokkal közölte, hogy az összes gőzösöket, amelyek Angliának szállítanak, fel kell fegyverezni, mert különben az angol vizek el lesznek zárva a gőzösök elől. A feltegyverzetlen hajókra a Lloyd-társulat biztosításokat nem fogad el.

— **Meggyilkolt jósnő.** Bécsből jelentik: A Khunn-utca 6. számú házban ma reggel lakásán meggyilkolva találták Zukora Josefa hatvanöt éves jósnőt. A lakásban a szekrények fel voltak feszítve és eltűntek a meggyilkolt asszony pénze és értéktárgyai. A bécsi rendőrség széleskörű nyomozást indított a rablójelölt kézrekerítésére.

— **Elsüllyesztett francia hadihajó.** Milanóból jelentik: Málta közelében egy német tengeralattjáró elsüllyesztette a Varité nevű francia sorhajót. A Varité a máltai kikötőben vesztegelt. A hajót 1908-ban építették és 4870 tonnás volt.

Párisból jelentik: A Matin jelenti, hogy a Rouen francia segédcirkáló szombaton felderítő szolgálaton volt, amikor segélyjeleket adott le. A Centaure nevű uszályhajó segítségére indult, de ez sem tért vissza. Torpedóflotilla és uszálygőzösök mentek később a hajók segítségére, de a Rouen három sebesült matrózán kívül egyik hajónak sem találták semmi nyomát. Az a vélemény, hogy a két hajót ellenséges buvárhajó pusztította el. — A Vossische Zeitung jelenti: A Málta közelében megtorpedózott francia sorhajónak Vorité a neve és 18.600 tonnás volt.

— **Eltűnt árdrágító.** Grunáz László dr. rendőrkapitány, a kihágási bíróság vezetője özvegy Frank Andorné aradi piaci árusítót két napi elzárásra és 10 korona pénzbüntetésre ítélte, mert a tejfel literjét 3 korona 60 fillérért és egy kis darabka turót 60 fillérért árusított, holott a tejfel piaci ára 2 korona 40 fillér, míg a turóért legfeljebb 20 fillért kérhetett volna.

— **Eljegyzés.** Oravecz Antal és Siklován Iduska jegyesek.

— **Megücsmált pénzküldemény.** Krakóból jelentik: Az olmtz-lublíni vasútvonalon két millió koronát tartalmazó pénzküldeményből hatszázezer koronát elloptak. A karácsonyi ünnepek alatt a pénz az olmtzi postán volt és ez idő alatt a tolvajok felfeszítették a pecsétet, új pecsétet tettek rá és csak a pénzküldemény megérkezésekor vették észre a hatszázezer koronás hiányt.

Az eddigi vizsgálat megállapította, hogy a küldeményt Prerautól Krakóig a bécsi posta-ambulancián szállították, ahol a csomagot a vasuti páncélos szekrényben őrizték. Ezután a csomagot Lublumba expediálták, ahol az az ünnepnapok alatt a postahivatalban feküdt. A küldemény egy nagy csomagból állott, mely vas szerkezettel volt ellátva, alul és felül négy pecsétel. A tolvajok az alsó négy pecsétet feltörték, a hatszázezer koronát kivették és a csomagot ezután újból lepecsételték. A gyanu az ujljenyomatok szerint egy csakovai postaszolgára terelődött. A krakói rendőrigazgató az összes galíciái és lengyelországi pénzügyintézeteknek megküldte az ezres bankók számát.

— **Az Aradi Polgári Jótékony Nőegylet tea-délutánja.** Január 7-én rendezi az Aradi Polgári Jótékony Nőegylet fényes sikerének ígérkező tea-délutánját a Központi szálló termében, amelynek jövedelme a háboru rokkantjai és az elhagyott özvegyek sorsát fogja könnyebbé tenni. A belépti díj személyenként három korona, amelyben egy csésze tea, cukorral és süteménnyel benn foglaltatik. A teán a esász. és kir. 33-ik gyalogezred kiváló zenekara fogja a közönséget szórakoztatni.

— **Esti tantolyam,** mindkét nembeli kereskedelmi alkalmazottak részére. Kiképzés mérlegképes könyvelés, levelezés gyors- és gépirásban. Négy havi tantolyam január 8-án veszi kezdetét. Tandíj havi 20 korona. Beiratkozás este 7 óráig Lázár Vilmos-utca 2. szám. 164

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Andrássy újból megjelenik a királynál.

Beismerik az oroszok vereségeiket. — Visszavonul az entente a macedóniai fronton.

Bécsből jelentik: Andrássy Gyula gróf a *Neue Freie Presse* munkatársának elmondotta, hogy audienciája hosszabb ideig tartott. Egyelőre Bécsben marad. Politikai kérdésekről azonban nem nyilatkozhatik. — Osztrák politikai körökben úgy tudják, hogy Andrássy a legközelebb újból meghívást fog kapni az uralkodóhoz.

A Deutsche Warschauer Zeitung Beseler tábornok varsói fő kormányzó december 30-án kelt hirdetményét teszi közzé, amelyben a fő kormányzó figyelmezteti a lengyel népet, hogy téves az a felfogás, hogy az ország függetlenségének proklamálása folyamán a lengyel nép már mentesítve lenne azon áldozatoktól, amelyeket ma minden európai nép visel. A lengyelek sem viselnek nagyobb terheket, mint a németek, akik épp úgy küzdenek Lengyelországért, mint Németországért. Ne felejtsek el a lengyelek, hogy elsősorban saját hazájukért küzdenek és minél jobban segítik egymást a németek és a lengyelek, annál hamarabb lesz vége a háborúnak.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Az orosz hivatalos jelentés december elsejéről:

Az oláh fronton csapataink állásait hátrább helyezték. Éjjeli támadásban az ellenség a Rimna folyónál visszavetette az oláhokat és azokat Petreanu irányában Focsanitól nyugatra husz versztnyire verték vissza. Focsani környékén és attól délkeletre

egészen a Dunáig, éjjel csapataink az ellenség nyomása nélkül új állásaikba vonultak. Reggel óta az ellenség a Buzeu balpartján és a Braila-Buzeu vasutvonal mentén hatalmas támadást kezdett, amelyet ágyutüzünkkel feltartóztattunk. A nap folyamán Brailától nyugatra, tizenöt versztnyire az ellenség Romanul környékén nagy és erős támadást indított.

Szófia. Az Utró jelenti, hogy a görög határon új harcok fejlődtek ki, amelyek során az erős tüzérségi harcok hatása alatt az entente csapatai minden gyalogsági beavatkozás nélkül feladták állásaikat és hátrább vonultak vissza. A központi hatalmak arevonala helyenként négy, más helyen nyolc kilométerrel nyomult előre.

Pétervár. Az orosz lapok élénken kommentálják azt a tényt, hogy Trepov miniszterelnök és a kabinet tagjai gyakran jelennek meg a cárnál a főhadiszálláson kihallgatáson és hogy Stürmer volt miniszterelnök állandóan a cár környezetében tartózkodik. Ebből arra következtetnek, hogy Trepov, akinek a дума blokával nem sikerült megállapodást létesíteni, elvesztette a cár bizalmát s hogy állása erősen megrendült.

— **Betörőbandák Aradon.** A legutóbbi hetekben a rendőrség büntügyi osztályán feltűnő nagy a forgalom. Nap-nap után tesznek feljelentést éjjeli betörésekről. Nem ritka, hogy egy nap három-négy helyről is jelentenek betörést, melyeknek tettesei eddig ismeretlenek a nyomozó hatóságok előtt. Valószínűnek tartják a rendőrségen, hogy nem is egy, hanem több erősen szervezett betörőbanda fosztogatja az üzleteket s ezek közül többnyire a külvárosiakat. Megtörtént az is, hogy egy éjszaka, ugyanabban az órában két helyen törték be és ebből következtethető, hogy legutóbb két betörőbanda garázdálkodik. Ma reggel is tettek feljelentést a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik az aradi bőriparosok szövetségének Varjassy Lajos-utcai raktárába törték be. A betörők felszakították a raktár ajtaját és onnan nagymennyiségű bűrt, körülbelül kétezer korona értékben vittek magukkal. A detektívek nyomozzák a betörőket.

— **Fischer Nagyruháza** felhívja az úri- és köznépséget a figyelmébe az Andrássy-úton, a Lőcs-palotában levő fiókjára, hol a legfinomabb bőr-ridikülök (németországi), finom, különleges illatszerek, berendezett uti nesseserek, finom kefék, fésűk, diszhajtók és csatlók nagy választékban kaphatók. Ugyiszintén játékszerekben óriási választék. Olcsó árak! Figyelem a cégre! *Fischer fiókja*, a Lőcs-palotában, Pick Ernő és Lázár Gyula üzlete mellett. 6461

— **Felhívás.** Az Aradi Takaré- és Segélyegylet mint szövetséget az 1917-ik évben a 36. évtársulatot nyitja meg. Ki egy törzsbe-tétre hetenként 50 fillért fizet, hat év után 150 koronát takarít meg magának és az üzlet eredményéből a megtehető haszonban részesül. Az egyet tagjainak olcsó hitelt nyújt. Bemutakozni lehet délelőtt 9—12 óráig, délután 3—5 óráig. Aradi Takaré- és Segélyegylet mint szövetséget, Petőfi-utca 1. szám. 6663

— **Tombola tárgyak,** jux dolgok csakis Fischer Simon nagyruházában, a Szabadságtéren kaphatók. 6461

— **Zenés tea-uzsonna a Hungária kávéházban.** Minden kedden, csütörtökön, szombaton, vasárnap és ünnepnapon délután 5 órakor zenés tea-uzsonnát rendez a Hungária-kávéház. A zenét Nagy Károly zenekara szolgáltatja. A mélyen tisztelt közönség szíves pártfogását kéri a tulajdonosok. 165

— **A ki kevés szapannal, kevés tüsszel** vizzel, rövid idő alatt akarja hófehérre mosni a ruháját, az vegyen szab. Aerowash légnymásu mosógépet. Gyakorlati bemutatás csütörtökön délután 4 órakor *Magyar Ferenc* gazdasági gépzületében Arad, Zrínyi-utca 6. A gép ára 24 korona. 181

— **„A közeloimezési bizottság üléséről”** című paródiát, amelynek oly nagy sikere volt a Modern Kabarében, az Aradi Tükör szombaton megjelenő legujabb számában hozza.

TORVÉNYKEZÉS.

§ **A kotló, mint koronatanu.** A kolozsvári ítéletábla tolvajlasi ügyet tárgyalt a napokban. Magában az eseményben semmi különös nincs, egyszerű oláh népek a szereplői, egy nagy-szebeni esendőrőrmester pompás ötlete a legnevezetesebb benne. Voda Kirilláné szegény asszony, az oláh betöréskor menekülnie kellett. Otthon hagyta az ágy alatt minden kincsét, tarka kotlóját tizennégy apró csibéjével. Mikor visszatért, a baromfiállomány a szomszéd Stocia Miklós udvarán kapirgált a gazban. Ebből indult meg a perpatvar, mindegyik erősítette, hogy övé a jószág, végül a csendőrségre kerültek.

— Majd elintézem én a dolgot, — mondta az őrmester-Sherlock Holmes. — Kivisszük a kotlót a csibékkal az utca közepére, s akinek az udvarába bemennek, az a gazda.

A csendőrök, kárvallott és a panaszos mind az utcára összegyűltek, hogy tanui legyenek az eseménynek. A kotló egy darabig szemelgetett az ut porában, de amikor a Vodáné nyitva levő ajtaját észrevette, az apró csibék-

kel befutott az udvarra, onnan a szobába, a szobában pedig az ágy alá, ahol csibéit maga alá gyűjtötte. A pör el volt döntve. A tolvaj Stocia volt. A csendőrök jelentették az esetet a szebeni ügyésznek, az ügyész közveszély színhelyén elkövetett lopás miatt vádolta meg Stociat és a megtartott tárgyaláson egy évi börtönre, 3 évi hivatalvesztésre és politikai jogainak felfüggesztésére ítélte. A tábla megelégedett hat hónappal.

MOZGOKEP SZINHAZ.

* **Fern Andra — az Apollóban.** (Ha a szívek megszólalnak...) Forró estéje volt ma az Apolló-színháznak. A nézőteret előkelő közönség töltötte meg színiüléig, hogy végignézze a Nordisk-filmgyár legujabb nagystíliú ujdonságát. Ha a szívek megszólalnak című ötfelvonásos drámát. A Nordisk-filmek nem szorulnak méltatásra, azok között egy sincs kivetni való, de vannak közöttük olyanok, amelyek a film-művészet legmagasabb fokán állanak. Ezek közé tartozik a ma bemutatott Nordisk-dráma is, amely mélyreható drámai hangulatával, szíves-szóló romantikájával és kiállításának pazar szépségeivel erős hatást gyakorolt a publikumra. A nő főszerepben Fern Andra, a mozi legkiválóbb és legszebb művésznőinek egyike brillírozott. Játékával szinte magával ragadta a zsúfolt nézőteret. A koronázási film nagy tetszést váltott ki. Az elsőrangú új műsor még csütörtökön megy. Az Apolló pénztára délelőtt fél 11 órától 12-ig nyitva van.

* **A 444-es számú autó.** (Talarso filmsorozat I. az Urániában.) Tegnap mutatta be a színház a legujabb Talarso filmet, melyet a közönség ugyanolyan kedvező fogadtatásba részesített, mint az eddigieket. Ez az új Talarso film épp annyira bonyodalmas és frappáns, fordulatokban bővelkedik, mint az első kettő. Ezuttal is fogadás tárgyává teszik a zöldszemű ember ördögös képességeit. Talarso egy tudományos előadás keretében komplikált esetet old meg. Mikor az erről szóló hírt olvassa, egy Thyssen nevű ügyvéd fogadást köt barátjával Heyesttel, hogy Talarso tudománya csak humbug. Egy ellopott végrendelettel tesz próbára Talarso képességét. E körül a végrendelet körül bonyolódik a cselekmény. Nagy szerepe van egy rendőrkutyának a végrendelet megkerülése körül, mert ez vezeti nyomra Talarst. Míg azonban idejut a cselekmény, egyik ötletes fordulattól a másikba ér s különösen a cselekmény szellemes és frappáns.

* **Minden csütörtökön szenzációs műsor az Erzsébet mozgószínházban.** Midőn ezen tette elhatároztuk magunkat, a nagyérdemű közönség óhaját teljesítjük s nem mulasztjuk el megemlíteni, hogy több fővárosi film-vállalatoknál ezen napokra is elsőrangú műsorokat biztosítottunk színházunk részére. Az első csütörtökön, január hó 4-én, a legbájosabb művésznővel, Henny Portennel egy nagyhatású drámai sláger „A lelkész leánya” kerül bemutatásra. A nagyérdemű közönség szíves támogatását kéri az Erzsébet mozgó igazgatósága. 3461

* „Orr detektív”-sorozat szenzációt legközelebb az Erzsébet mozgószínházban. 3461.

TARKASAGOK.

(A megelégedett oláh fogoly.) Kedvesen deris jelenet játszódott le ma az aradi vasúti állomáson. Oláh hadifoglyokat szállítottak Aradon keresztül és a vonat mindaddig itt tartózkodott, amíg a román foglyokat ellátták étellel, itallal. Egy ismert aradi ur az áruló Ferdinánd egykori katonái közé elegyedett és elhatározta, hogy tréfát csinál velük.

— Ugy-e, most már megbántátok, hogy el-lenünk jöttetek? — kérdezte az egyik eleven tekintetű oláh fogolytól.

— Miért bántuk volna meg? — szölt az oláh egykedvűen.

— Hiszen ti mindig arról álmodtatok, hogy megteremtsetek Románia Mára-t (Nagy Romániát) most pedig mi mélyen bent vagyunk a ti országokban.

— A helyzet nagyon kitűnő, — folytatta az oláh fogoly — mi elértük azt, amire vágytunk.

Az aradi ur alig akart hinni a füleinek, s azt hitte, hogy az oláh banatában elvezette az

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színevel azonos porcellánból. ::

FOG- koronák, hidak, egész fogsorok szájpótlás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból. ::

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehéritése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása. ::

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legkiválóbb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legtekélyesebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkézesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfellelhessek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárati Eötvös-utca 17. Telefon 757. szám.

esztét. Arra gondolni sem akart, hogy a romániai hódításokról szóló jelentések valótlanok volnának, mert hiszen a fogtyok Aradon való megjelenése legjobban bizonyítja oláhországi sikereinket.

— Bolondokat beszél maga — szól rá az oláh fogolyra, — hogyan mondhatja, hogy megvan elégedve a helyzettel?

A hadifogoly végigtörölte a fekete bajuszát, azután mosolyogva válaszolt:

— Mi mindig azt óhajtottuk, hogy Ausztria-Magyarország egygé váljon Romániával. Ezt a kívánságunkat, amint ön is tudja, sikerült elérni.

Mint utólag kiderült, a kedélyes fogoly Robozsku Mariusz: a bukaresti nemzeti színház komikusja volt.

(A ló meg a bot.) A konfliskocsis sehogy sem tud megrokkant lovával boldogulni. Nem használ se szót, se kéremkérés, a szürke nem akar indítani. A kocsis türeimét vesztve, ostorhoz folyamodik. Látja ezt egy huszár és — nádpálcájával hadonászva — kifakad:

— Miért üti azt a szegény állatot?

— Mi köze hozzá? A ló az enyém. Azt teszek vele, ami nekem tetszik, — felel foghegyről a kocsis.

Ere a huszár alaposan végighuz nádpálcájával a kocsison, aki felháborodva tiltakozik.

— Ez a bot az enyém, azt teszek vele, ami nekem tetszik, — válaszol egykedvűen a huszár.

SZERKESZTOI UZENETEK.

B. D. A szabályok értelmében a tisztiszolgának katonatiszt gazdájától nem jár fizetés és nem is követelhet tőle díjazást. Ha a tiszt valamivel honorálni akarja szolgáját, azt a szabályok nem tiltják. Béke idején az a tiszt, aki lomondott a szolgáttartási jogról, 16 koronával több fizetést kapott.

J. A. Nem jár hadisegély.

VAROS ES MEGYE.

Előterjesztés az ebirtási szabályrendelet. A város tanácsa közhírré teszi, hogy az ebirtásra vonatkozó szabályrendeletet a mai napon életbe léptette.

Uj könyvek.

* A Társaság koronázási száma ünnepi köntösben, szövegben és illusztrációban gazdag, aktuális tartalommal jelent meg. Címképét a szent korona, hátulso borítékoldalát a koronázási palást képe díszíti. A Társaság előfizetési ára egész évre 28 K, félévre 14 K, negyedévre 7 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadó-hivatal: Budapest, IV., Reáltanoda-utca 18.

* Tristan hajóján. Az új magyar irodalom megteremtőjének első sorából való Balázs Béla. Uj verseskötete, amelynek Tristan hajóján a címe. Verseit élvezettel olvassuk és hálásak vagyunk a szerzőnek a lágyan omló, lélekfűrészt hangokért, elmélyedő gondolatainak remekbe csiszolt drágakövéért. Az értékes könyv hozzá méltó kiállításban jelent meg Kner Izidor mintaszerű gyomai műintézetében.

NEMZETI SZINHÁZ

Aradon, 1917. január 4-én esütörték:

B) Berlet.

B) Berlet.

3 a kislány.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete 8 órakor.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:

Stauber József.

Homunkulus II.

3441

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárít! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.

Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használatával. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Aja használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget deszficiálja, utólsó igen kellemes. Aja egy porcellán-szalencének 80 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

Gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeháza mellett.)

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor. vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer, finom fűszeres ízű, szonitító, a gyomorra és belekre jóhatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegség részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepsin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepsin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

ARADI KÖZLÖNY

1917. évi január hó 1-től új előfizetést nyitottunk az „Aradi Közlöny“-re.

Előfizetési árak:

Helyben:

Egész évre 28 K. — fill.

Fél évre 14 „ — „

Negyed évre 7 „ — „

Egy óra 2 „ 40 „

Vidéken:

Egész évre 32 K. — fill.

Fél évre 16 „ — „

Negyed évre 8 „ — „

Egy óra 2 „ 80 „

Tessék mutatványszámot kérni.

Matteine-féle

patkány- és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintáshoz ajánlok patkány- és egérintóbacillus. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintószere, csak patkányt és egéret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintó bacillus árai:

1 kis adag 2—300 patkány kiirtására 6 K.

1 nagy adag 3—600 patkány kiirtására 12 K.

„Matteine“

vegyészeti laboratórium

Arad, Boros Beni-tér 1. szám.

Telefon 10—45.

Kifutó flu felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Hentes Testvérek vegyi gyár, Győr. Alapították 1900. Évi termelés 25 millió doboz.

PYRRAM

CIPŐ-KRÉM

135 koronáért egy finom téli öltönyt.

180 koronáért egy finom téli kabátot mérték után készít

Hauptvogel Ferenc
férfi szabó mester

Batthyány-utca 37. szám. 3337

310—1916. végrh. szám.

Arverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közölni teszi, hogy a világi kir. járásbíróságnak 1914. évi V. 268/2. sz. végzése következtében Dr. Ademann Géza ujszentannai ügyvéd által képviselt Első Ujszentannai Takarékpénztár r. t. javára 6000 kor. s jár. erejéig 1916. évi október hó 27. én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt 1280 koronára becsült következő ingóságok, n. m. bordók, törköly és tűsifa nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a világi kir. járásbíróság 1914. évi V. Pk. 268/4. sz. végzése folytán 6000 korona tőkötvetelés, ennek 1913. évi november hó 20. napjától járó 8% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 488 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig, Magyarad községben, végrehajtást szenvedett lakasaa leendő megtartására 1917. évi január hó

15-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kiúzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvényeikk 107. és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adani.

A helyszínére a község-házától lesz az indítás.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felül-foglaltattak és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik. Kelt Vihagos, 1916. évi december hó 29. napján.

Tsuránszky

146

kir. jbir. végrehajtó.

Aranyat

Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becséréli; ugyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

óras és ékszerész üzlete

ARAD, Szabadság-tér.

Telef. 984.

A kicserélési munkálatok megkezdése előtt a vörösrézanyag értéke és a kicserélési munkálatok költségei az 1912. évi LXVIII. t. c. 24. §-a értelmében megbecsültetnek, amely eljáráshoz a tulajdonost vagy meghatalmazottját meg kell hívni.

Abban az esetben, ha a kicserélést, akár az igénybevétel végrehajtásának folyamán, akár szabad megegyezés alapján a katonai igazgatás fogatosítja, a katonai igazgatás megfelelő új fedésről, vagy kicserélésről tartozik gondoskodni, a fedési és kicserélési munkálatokat az épületek megérvő állapotának fenntartására való lehető legnagyobb figyelemmel tartozik végrehajtani és az ezekkel a munkálatokkal az épületen okozott mindennemű kárért kártérítéssel tartozik.

Aki a jelen rendelettel hadicélokra igénybevett vörösrézanyagot a jelen rendelet ellenére elidegeníti, vagy feloldozza, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint randőr. büntetőbírósnak, a székesfevárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik. Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

A városi tanács.

1 mmázsa

I. oszt. aprított cserfa

10 koronáért,

szep es jo mész mmázsa 32 koronáért kapható

153

Csaky E., Fábrián László-utca 7. sz.

29521—1916.

Hirdetés.

A m. kir. honvédelmi miniszterium 22190/Eln. 20/0—1916. sz. alatt kelt rendelete szerint az épületek fedésére felhasznált vörösrézanyagot (rézetetők, más vörösrézből készült alkatrészek, ugymint kupolák, tetőpárkányok, díszítések, tető lefolyó csatornák) továbbá a világháritók vörösrézanyagát, amennyiben ez az anyag a törvényhatóságok, községek, testületek, valamint magánosok tulajdonát képezi, a jelen §. utolsó bekezdésében említett kivétellel, a jelen rendelettel hadicélokra igénybevettnek jelentette ki.

Az igénybevétel kiterjed azokra a vörösrézből készült alkatrészekre és világháritókra is, amelyek nem vörösrézrel fedett épületeken vannak. Az igénybevett rézanyagot másként, mint a jelen §. harmadik bekezdésében meghatározott módon sem elidegeníteni, sem feloldozni nem szabad, de annak az ingatlanal együtt való elidegenítése korlátozás alá nem esik.

Az igénybevett vörösrézanyagot, tulajdonosa a jelen rendelet kiírdetésétől számított negy haten belül, szabad megegyezés alapján terület szerint illetékes katonai parancsnokságnak eladhatja.

Az állam és egyházak tulajdonában lévő épületek vörösrézanyagára vonatkozólag külön intézkedés történik.

Az 1. §-ban meghatározott igénybevétel alól, fontos okok fennállása esetén, a m. kir. kereskedelemügyi miniszter felmentést adhat, aki, amennyiben a vonatkozó kérelem az épület különös művelési vagy történelmi becséve indokoltatnék, határozatot a m. kir. pénzügy- és közoktatásügyi miniszterrel, Horvát-Szlavonországok területére nézve pedig Horvát-Szlavon-Dalmátországok bánjával egyetértéssel hozza meg.

Ha az igénybevett vörösrézanyag átadása, valamint a katonai igazgatás által fizetendő terítés tekintetében a tulajdonos és a katonai igazgatás között az 1. §-ban meghatározott időn belül megegyezés nem jön létre, a vörösrézanyagot a katonai igazgatás cseréli ki.

Fagydagánatok

almulasztására, fagyvizakotegség biztos meg-

szüntetésére legjobb szer a

FRIGIN.

Ara ecettel és utamítással 1 korona.

Legfajdalmasabb tyukszemétől

is 3 nap alatt mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. — Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ara használati utasítással együtt 1 korona.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a „Phenol-sav”-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, még a petéit is kiirtja. Ara 1 üvegnek 1 korona.

Legjobb fekete hajfestő

a „Melogen”. Egy pár perc alatt bármely hajat, vagy bajuszt a legszébb

állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara 2 korona 40 fillér.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél

Hajós Árpád

gyógyszer-tárban

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapították 1836. évben az Aradmegyei Kórház számára.

57

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számíttjuk.

Minden szó hirdetési ára 2 fillér. Vas-tagabb betűkkel 16 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszi fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„Piros virág”
sürgős levele van a kiadóban. 162

Loreley-nok
levélet irtam. Melegen üdvözlöm. 157

Mely Allandóan
itt tartózkodó katonatiszt szórakoztatna kedves urleányt. Csak teljes című levélre válaszolok. Levelet a kiadóhivatalba kérek „Szórakozás” jellegére. 6001

Édes kis anyukám!
Csak most közölhetem, hogy rendben van. 181

Ellátás.

Három koronásért naponta
ebéd és vacsora kapható. Ebéd három tál étel, vacsora sült kózzal, salátával. Izletes magyar konyha. Úgy kihordás, mint bent étkezésre abroncsok felvételnek. Cim a kiadóhivatalban. 137

Alkalmazást keres.

Egy ügyes nő
gyógyszertárban vagy drogeriában csomagoló vagy bármilyen alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban. 154

Ügyes ruhavarrónő
házakhoz ajánlkozok jutányos ár mellett. Cim József főherceg-ut 19. ajtó 8. 150

Fűszerüzletibe
kiszolgáló leányok ajánlkozok fiatalabb leány, ki a fűszerezésben már gyakorolt. Cim a kiadóhivatalban. 159

Varrónő,
ki a varrás minden ágában jártas, házakra ajánlkozok. Készítmények felelősséggel, varr. Koteckziné, Süveg-tér 6. szám. 141

Képesített ápolónő,
magánházakba is ajánlkozok. Cim a kiadóhivatalban. 124

Alkalmazást nyer.

Irodítanő
kerestetik vidékre. Irásbeli ajánlatokkal Körösvidéki Pálinszakiánál, Andrásy-tér 3. jelentkezheto. 149

Tanító lán
fizetéssel felvételt Weiss Hugó fényképezési műtermében, Arad. 152

Kerések
ügyes kertész bojtárt március vagy április 1-re konyhakertészetemhez. Méhészletben jártas előnyben részesül. Javaldalma: konvektio, tehen- és disznótar-tás. Cim: Filperger, Dombegyház (Csanád-megye.) 147

Az Aradi és Csanádi
Egyesült Vasutak magán üzemének központi felügyelősege, sürgős belépésre keres stabil gozsep kezelésében jártas gépezet, fűrészmestert és gattereseket. 6650

Nyomdász-tanulóknak
felvételt két lán, kik a 14. évet betöltöt-tek és legalább 6 osztályt végeztek. Bő-vebbet a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

Elegánsan bútorozott
utcai szoba, előszobával, villanyvilágítás-sal, kiadó. Simonyi-utca 2. 155

Lakást keres.

Külön bejárata
csinosan bútorozott szobát keresek elő-vagy fürdőszobával február 1-ére főter közelében. Ajánlatot „Allandó” jellegre kiadóba kérek. 145

Gyermekes házaspár
keres tiszta, bútorozott 2 szobát, konyha és fürdőszoba használattal. Legjobb 2 ágygyal. Többi ágyat és összes ágyszemlélt ó adja. Cím: a kiadóba kér. 127

Ingatlan.

Eladó ház.
Közel az államvasut mellett magas, szil-árd földszintes ház, négy lakással, ezer hektóliteres borpincével, nagy telekkel, ol-csón eladó. Bővebbet Schuch Ferenc Millesium vendéglősnél. 6632

Főter közelében
egy modernül berendezett, lehetőleg ud-var és kerttel ellátott magánházat meg-vételre keresek. Cim a kiadóban. 122

Gyógyászat.

Tyukszem
és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer, Hehs gyógyszerész tyukszem-tapasza. A legmeggröztöttebb tyukszem a tapasz párnái használata után levállk, a győtrő fájdalom azonnal megszűnik. Ára 60 fillér, Hehs gyógyszerész, Földes gyógyszerész Arad. 12

Vétel és eladás.

Hák.
Idei elsőrendű kék hák jutányosan kap-ható Gerbner fűszerüzletben, Hal-ter 5. sz. 126

Használt mosógépnő
megvételre kerestetik. Cim a kiadóhiva-talban. 156

Eladó
johangu hosszú zongora. Csak komoly érdeklődők tekintsek meg. Cim a kiadóhivatalban. 151

Használt
nagyfajta gabonaszák kisebb-nagyobb, mennyiségben eladó. Cim a kiadóban. Er-tekezni lehet délután 1 és 3 óra között. 158

Fekete télikabát
majdnem új, eladó. Szabadság-tér 2., II. em., folyosó. 160

Tevőjait
az új évben is árusítunk. Tel-ceszárak, Karolina-utca 8. 6636

Vessék
a legmagasabb árban uraktól isvetett férfi ruhát, mindenféle egyenruhát valamint használt butort. Vidékre is megyek. Bleier Ignátz, Bocskó-utca 1. 129

Egy
teljesen jókarban lévő üzemekepes önmű-ködő Hoffher és Schranz gyártmányu szalma-gőzprés eladó. Cim a kiadóhivatalban. 121

2-300 káva
zsupszalma megvételre kerestetik. Aján-latok az aradi és csanádi egyesült vas-utak Magánüzemeinek központi felügyelő-ségéhez, József főherceg-ut 22. sz., III. földszint, VI. ajtó intézendők. 6607

Üzleti könyvek
beíró könyvek, és irodaszerek raktára Deak Béla könyv- és papírkereskedésé-ben Forray-utca. Telefon 902. 6071

Új bútorhíttel
Bútorok a legjobb kivitelben kaphatók, hiteles egyeneknek köcsön, és részlet-fizetésre szállítok Garai Károly bej. cég bútorüzletében Aradon, Asztalos Sándor-utca 3. sz. 913

Vessék kifőzött törkölyt, nyors
berkővet minden mennyiségben. Aján-latokat ker Irom Arnold, Arad. Telefon 104 szám. 6579

98%-os rézgálla kapható
az Aradi Termény- és Áruaktár-ban. Telefon 867. 6509

Teljesen

jókarban lévő, alig használt, modern, fé-nyezett körítia hálószoba. Egy teljes matt vendég-, háló és egy teljes konyhaberen-dezés eladó. Bővebbet Dobó-utca 2. 103

Csúplógép

4 lóerejű, használt, teljes felszereléssel eladó Turika Péternél, Laconás u. p. Nagy-zsám. 6509

Tábori debekok.

levelező-lapok, levelek és papírúruk nagy-ban és kicsinyben jutányos áron kap-hatók Pichler Sándor papírkereskedésében és könyvnyomdájában Arad, Szabadság-tér 1. Telefon 305. 601

Különféle.

Dr. Schajkovszky
lábizzadás elleni szere, biztos, kipróbált ártalmatlan szer, rögtön hat, ára 1 korona. Kapható Földes és Hehs gyógyszerüzletben.

Helcett.

A legártalmatlanabb arcszépítő és finomító. Izadó, fényes, zsiros, atkás (mitesseres) arcot naponta ahány-szor szükséges, gyapot-ra öntött folyadékkal megtöröljük. Az arc rögtön csodás szép lesz, mintha valami mesés tehelet finomságu harmattal volna bevonva. Az atkák pár nap alatt elmul-nak. Ára 1 korona. Dr. Földes és Hehs piperoszappan és vegyszeti gyára Aradon. Tűz mellett ne használjuk. 12

Olcsó tűzifa!

Tűzifa waggontételekben, öbe rakva, felfűréselve, olcsó árban kapható

AUFRICHT MIKSA

őg fakereskedésében
Arad, Kossuth-utca sarok
ó temető előtt. 119
Ugyanett forgács eladó!

10450—1916. pm.

Hirdetmény.

Az Országos Közélelmezési Hi-vatal 3351—1916. számu rende-lete szerint a cs. és kir. hadse-regiőparancsnoksághoz állandóan érkezők különböző állami és ön-kormányzati hatóságoktól meg-keresések, melyekben különösen a hadsereg részére dolgozó üze-mek számára szükségesített petro-leum és egyéb motorhajtó anyag átengedése kérelmeztek.

Hirdetmény.

A kereskedelmi miniszter ur legújabb intézkedése szerint Arad város fogyasztói havonként 200 métermássa petroléumot fognak kapni, Arad megye lakosságának pedig összesen 835 métermássa jut. A pet-roleumot Aradon ezután is a nagy és kiskereskedők fogják árusítani. Figyelmestetem azonban úgy a kereskedőket, mint a lakoságot, hogy ebből az Aradnak szánt 200 métermássából kizárólag aradi lakosok kaphatnak, tehát ebből egy decit sem szabad a város területéről ki-vinni. Az a kereskedő, akiről bizonyul, hogy tudva nem aradi fo-gyasztónak adott el petroléumot, büntetésben részesül és az árusítás-ból kizáratik, azt a fogyasztót pedig, aki a kereskedőnek ebben se-gítségét nyújt, szintén büntetés éri. A nagykereskedőknek ugyancsak tilos Arad számára kapott petroléumból akár hordókban, akár kisebb mennyiségekben Aradról kiszállítani. Ennek szigorú ellenőrzésére a vámhaznál szolgálattal teljesítő városi hatósági közegeket egyidejűleg utasítottam.

Nyomatékosan figyelmestetem a kereskedőket, hogy Arad lakos-ságának a maximális áron (literenkint 50 fillér, kilogrammonként 60 fillér) kötelesek meglevő készletükből eladni. Amennyiben a hatóság-nak tudomására jut, hogy a kereskedők tojás, szárnyas, tengeri stb. ellenében, tehát nem készpénzért árusítják a petroléumot, az eljárás azonnal megindul ellenük és megfelelő büntetésben lesz részük. Ké-rem a város lakosságát, hogy a tudomására jutó minden ilyen csere-illetet jelentsen be a rendőri büntető bíróságnál szóbelileg vagy írásban.

Varjassy, polgármester.

Tekintettel arra, hogy a cs. és kir. hadseregőparancsnokság-nak nem áll módjában az ily ké-relmeknek eleget tenni, közhírré teszem, hogy az Nyán irányu ké-relmekkel jövőben közvetlenül a m. kir. kereskedelemügyi minisz-ter udhoz kell fordulni.

Varjassy, polgármester.

Feter Teréz kozmetikai intézete Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Szep-íos, májfoltos, mitesseres, pattanásos arcot széppé, ráncos, öregedő arcot simává tesz. Szemölcsöt, hajszálakat villannyal végleg eltávo-lítok fájdalom nélküli Vörös orr s kézkezelés, arcbőrhámlasztás, haj-ápolás. Arcmasszage jutányos bér-letben. Szerek szétküldése vidékre is. Fogadok 9—12-ig, 2—6 ig, hi-vatalnoknőket és különös alkál-makhoz esti órákban is. 6401

Felter Teréz, Arad, Forray-utca 4. szám, I. em.

899—1916. g. sz.

Árlejtségi hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a városi szegényekháza és a letartóztatott egyének részére 1917. évben szükséges kenyérnek a város közönsége által rendelke-zésre becsajított lisztből való sü-tése iránt 1917. év január hó 8-án d. e. 10 órakor árlejtsést tart.

Bánatpénzül leteszű 100 ko-rona kétszempénzben, vagy elfogad-ható érték papirokban.

Az árlejtsésen csak írásbeli aján-latokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lasártan az árlejtsés megkezdése előtt nyuj-tandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bázom-pénznek a városi pénztárba tör-íont befizetését igazoló letétjegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtsési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtsési feltételek a gazda-sági tanácsnok urnál az árlejtsést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeének 1916. évi dec. hó 27-én tartott üléséből. A gazdasági szek.